

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 171 (XV) — Nr. 714 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 13 octombrie 2003

SUMAR

Pagina

Anexele nr. I—III la Memorandumul de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană privind asistența financiară nerambursabilă acordată prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare pentru măsura „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, colectare a apelor uzate și a stației de epurare în municipiul Satu Mare, Regiunea de Nord-Vest, România“, semnat la Bruxelles la 13 decembrie 2002 și la București la 31 martie 2003, ratificat prin Legea nr. 371/2003, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 13 octombrie 2003.... 2-64

Descrierea măsurii

Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, colectare a apelor uzate și a stației de epurare în Satu Mare, Regiunea de Nord-Vest, România

Codul măsurii: 2002/RO/16/P/PE/019

1. Denumirea măsurii:

Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, colectare a apelor uzate și a stației de epurare în Satu Mare, Regiunea de Nord-Vest, România.

2. Autoritatea care prezintă cererea (coordonatorul național ISPA)

2.1. Numele: Hildegard Carola Puwak, ministrul integrării europene

2.2. Adresa: Ministerul Integrării Europene
Direcția coordonarea programelor ISPA și SAPARD
Eugen Teodorovici, director
Str. Apolodor, nr.17, latura Nord, sectorul 5, București

Telefon: + 40 -1- 30116 23

Fax: + 40 -1- 30116 26

E mail: eugen.teodorovici@mic.ro

3. Autoritatea responsabilă cu implementarea (conform celor definite la pct. 2 din secțiunea a II-a din anexa nr. II)

3.1. Nume: Oficiul de Plăți și Contractare PHARE

Ministerul Finanțelor Publice

3.2. Adresa: Bvd Magheru 6-8, Sector 1, București, România

în cooperare cu:

3.3 Nume: Ministerul Apelor și Protecției Mediului

3.4 Adresa: Bvd Libertății 12, Sector 5, București, România

4. Beneficiarul final (în cazul în care acesta este alt organism decât autoritatea menționată la pct. 3)

4.1. Nume: Regia Autonomă Comunală, Satu Mare

*) Anexa nr. I este reprodusă în facsimil.

4.2. Adresa: Strada Gara Ferăstrău, nr. 9/A, Satu Mare, România

5. Localizarea

5.1. Stat beneficiar: România

5.2. Regiune: Județul Satu Mare

6. Descriere

Măsura constă în investiții în domeniul tratării apei potabile, a colectării și tratării apelor uzate la nivelul orașului Satu Mare. Orașul are o populație de aproximativ 120.000 locuitori și este localizat în extremitatea de nord-vest a României, aproape de frontiera cu Ungaria, de-a lungul râului Someș, care este un afluent al râului Tisa, care se varsă în Dunăre și în cele din urmă în Marea Neagră. Managementul serviciilor de apă potabilă și canalizare se află în responsabilitatea companiei municipale *Regia Autonomă Comunală RAC Satu Mare* care este o companie multi-utilitară, având în responsabilitatea sa și sectoarele de transport și termoficare.

Spre deosebire de beneficiarii măsurilor ISPA aprobate în 2000 și 2001 în sectorul de apă din România, Satu Mare nu a beneficiat în trecut de vreo investiție substanțială din partea instituțiilor financiare internaționale sau a Uniunii Europene pentru modernizarea infrastructurii sale de apă potabilă și apă uzată.

6.1. Componentele proiectului

A fost realizat un plan de dezvoltare cadru care acoperă perioada până în anul 2020. În cadrul măsurii ISPA au fost prioritizate următoarele trei componente principale:

A) Reabilitarea facilităților de producție a apei potabile

Componenta A.1: Reabilitarea sistemului de furnizare a apei brute

Sursa principală de apă pentru Satu Mare o reprezintă un câmp de puțuri în partea de nord-est a orașului. Acesta cuprinde 65 de puțuri dintre care aproximativ 50 sunt funcționale. Apa este pompată din puțuri către stația de tratare a apei potabile Martinești (STAP) prin aproximativ 26 km de conductă principală. Cea mai mare parte a magistralei este construită din beton pre-comprimat cu secțiuni de oțel în dreptul râului, drumului și traversării peste calea ferată. Secțiunile de oțel ale magistralei nu sunt prevăzute cu protecție și sunt afectate serios de coroziune. Coroziunea avansată a acestora și defectarea echipamentelor creează probleme în mod constant. Datorită condiției precare în care se găsește magistrala de apă potabilă, calitatea apei potabile este indoielnică. O explozie într-un punct al magistralei necesită închiderea acestora pentru reparații pentru o perioadă de până la trei zile, timp în care cea mai mare parte a orașului nu este alimentată cu apă. În măsura ISPA vor fi incluse următoarele activități:

- (1) În ceea ce privește reabilitarea magistralei de apă, au fost investigate multe opțiuni. Varianta aleasă, care ia în calcul scăderea cererii de apă în viitor, constă în instalarea a circa 7 km de conductă magistrală nouă de 600 mm diametru care o dublează pe cea existentă de 800 mm diametru pe anumite secțiuni critice. La finalizare, cele două magistrale paralele vor avea un grad sporit de securitate. Când apar defecțiuni majore, repararea magistralei existente va fi realizată de către RAC Satu Mare din veniturile curente.
- (2) Înlocuirea unui număr de conducte de oțel, valve și fittinguri de diametre diferite în anumite secțiuni ale magistralei de apă;
- (3) Vor fi săpate din nou și reechipate un număr de 15 puțuri care în prezent nu funcționează. Acest lucru va asigura o capacitate de extracție a apei brute de 63.000 m³/zi (circa 730 l/s). Aceasta va satisface cererea maximă previzionată cu o capacitate de rezervă de 50%.

Componenta A.2: Reabilitarea stației de tratare a apei potabile de la Martinești (STAP)

STAP Martinești se află în partea de nord-est a orașului Satu Mare și a fost dată în folosință în anul 1970. Stația a fost proiectată teoretic pentru o capacitate de 1.300 l/s dar, datorită stării precare a echipamentelor, aceasta poate atinge o capacitate maximă de 1.000 l/s. Stația, care este proiectată pentru eliminarea fierului și magneziului din apă, se află într-o condiție precară și nu îndeplinește parametrii prevăzuți de Directiva UE pentru Apă Potabilă 98/83/EC. Sunt necesare investiții majore. Având în vedere o reducere a cererii de apă în viitor, s-a prevăzut reabilitarea parțială a stației. Capacitatea de tratare va fi redusă la 600 l/s (52.000 m³/zi) și este propusă înlocuirea componentelor defecte ale filtrelor, a conductelor grav afectate și a stației vechi de pompare. Echipamentele de dozare a substanțelor chimice vor fi îmbunătățite.

B) Reabilitarea sistemului de colectare și tratare a apei uzate

Componenta B.1: Reabilitarea sistemului de canalizare

Sistemul de colectare și tratare a apei uzate deservește 85% din populația actuală a orașului Satu Mare. Cu excepția unei zone restrânse, sistemul este unul combinat de apă uzată și ape pluviale. Sistemul de canalizare va fi extins între anii 2007 și 2020 când toată apa uzată produsă de oraș va fi colectată și epurată. Compania de apă va realiza această investiție din surse proprii. Un control CCTV a identificat deja defecțiunile majore dintr-o conductă principală. Infiltrațiile sunt de asemenea mari (în proporție de circa 40% în unele colectoare) și, în unele zone, s-a infiltrat nisip fin în conducte ceea ce determină probleme în funcționarea stației de tratare a apelor uzate. În măsura JSPA vor fi incluse următoarele activități:

- Studiu de fezabilitate complet pentru reabilitarea sistemului de canalizare. Acesta va include o reanalizare a controlului CCTV efectuat anterior și un nou control, în special pentru acele conducte situate sub nivelul pânzei freatice, a căror stare este cunoscută ca fiind precară și reprezintă sursa unor infiltrații semnificative; o analiză hidraulică a sistemului pentru determinarea debitelor de vârf în conductele principale; o evaluare a metodelor alternative de reabilitare; selectarea celei mai avantajoase soluții din punct de vedere cost-eficiență; prioritizarea lucrărilor de reabilitare și proiectul detaliat;
- Reabilitarea secțiunilor importante ale sistemului de canalizare în concordanță cu concluziile studiului de fezabilitate sus-menționat. O sumă totală de 6 milioane de Euro a fost alocată pentru această reabilitare;
- Reabilitarea stațiilor de pompare din sistemul de canalizare, înlocuirea echipamentelor de pompare cu o vechime de 20 până la 30 de ani.

Componenta B.2: Reabilitarea Stației de Epurare a Apelor Uzate (SEAU)

Stația de epurare a apelor uzate din Satu Mare este așezată pe malul de nord al râului Someș. Aceasta se află într-o stare precară iar apa uzată tratată aici nu îndeplinește standardele impuse de către Directiva pentru apa uzată 91/271/EEC.

În ceea ce privește încărcarea hidraulică, SEAU a fost proiectată să trateze un debit pe vreme uscată de până la 1000 l/s (86.400 m³ /zi) și un debit de apă pe timp de ploaie de 2.100 l/s, dar nu poate în prezent să trateze mai mult de 700 l/s datorită unor limite de ordin hidraulic (60.480 m³/zi). Ținând cont de reducerea consumului de apă, SEAU va fi reabilitată pentru a epura un debit estimat pe vreme uscată de aprox. 37.000 m³/zi (428 l/s). Debitul orar maxim pe vreme uscată va fi de 648 l/s.

În ceea ce privește încărcarea biologică, stația va fi reabilitată pentru circa 180.000 populație echivalentă. Se estimează ca 88% din încărcarea de BOD să provină de la populație, 9 % de la operatorii industriali, iar 3 % de la instituții.

Datele referitoare la încărcările hidraulică și biologică se bazează pe valorile estimate pentru anul 2020 ținându-se cont de reducerea consumului de apă și reducerea infiltrațiilor în conductele de canalizare.

În general, reabilitarea stației implică înnoirea completă a tuturor echipamentelor mecanice și electrice ale stației și înlocuirea tuturor structurilor de oțel. De asemenea, sunt necesare reparații minore la construcții și clădiri. Este propusă înlocuirea instalațiilor mecanice și electrice defecte în partea de admisie a stației, decantare, bazine de aerare și fermentatoare de nămol. Vor fi instalate prese noi de nămol, un îngroșător nou de nămol și pompe suplimentare de nămol pentru

eliminarea nămolului într-o manieră acceptabilă din punctul de vedere al protecției mediului. Va exista o nouă uzină care să producă curent electric cu ajutorul surplusului de gaz provenit de la fermentatoarele de nămol. În prezent SEAU Satu Mare este operată manual și nu dispune de sistem central de monitorizare. Va fi instalat un nou sistem SCADA pentru monitorizarea și automatizarea unor părți ale stației.

Stația de epurare a apelor uzate va îndeplini standardele stabilite de Directiva pentru Ape Uzate pentru descărcările în cursuri de ape non-sensibile (tratament secundar). În prezent nu este propusă o tratare suplimentară pentru eliminarea nutrienților. Reabilitarea stației va include posibilități pentru continuarea în viitor a procesului de modernizare pentru a fi îndeplinite cerințele de descărcare în cursuri de ape sensibile, dacă acest lucru va fi necesar. Există spațiu suficient pentru extinderea în viitor a treptei biologice a stației, în vederea realizării procesului de nitrificare și denitrificare pentru reducerea cantității totale de azot. Cantitatea de fosfor poate fi redusă prin tratament chimic. Facilitățile de tratare a nămolului vor fi de asemenea îmbunătățite.

Date fiind unele incertitudini în ceea ce privește cantitățile și calitatea apelor uzate (datorate și necesității de finalizare a studiului de fezabilitate menționat anterior pentru sistemul de canalizare) va fi realizată o analiză a încărcării hidraulice și biologice înaintea elaborării documentelor de licitație relevante.

C.I Asistența tehnică pentru achiziții și implementarea proiectului

Pregătirea documentelor de licitație¹

Această etapă va cuprinde:

- Consultanță pentru companie în ceea ce privește folosirea echipamentului de realizare a planurilor, de modelare a rețelei și a sistemului GIS în scopul realizării unui inventar corespunzător al componentelor aferente sistemelor de alimentare cu apă și canalizare;
- Analizarea cererii de apă pentru stația de tratare a apei potabile;
- Realizarea unui control suplimentar al canalizării cu sistem CCTV (în special al colectoarelor de diametre mari și a celor aflate sub pânza de apă freatică) și analizarea rezultatelor controlului; stabilirea componentei de reabilitare a sistemului de canalizare din măsura ISPA cu ajutorul modelului de rețea de canalizare și stabilirea necesităților viitoare de dezvoltare a sistemului de către compania de utilități;

---

¹ Unele echipamente vor fi achiziționate în cadrul contractului de servicii fiind necesare pentru pregătirea documentelor de licitație de lucrări. Aceste echipamente vor intra în proprietatea companiei de utilități. Aceste echipamente includ unitate de detectare a scurgerilor, echipamente GIS și de modelare rețele și mașina automată de prelevare a probelor de apă uzată.

- Evaluarea necesităților de reabilitare a sistemului și a metodelor optime, precum și stabilirea componentei de canalizare din măsura ISPA, pe baza investigațiilor efectuate asupra sistemului de canalizare;
- Analizarea încărcării hidraulice și cu poluanți pentru SEAU (inclusiv instalarea unui dispozitiv de înregistrare permanentă a debitului în stație și a unui echipament automat de prelevare a probelor; livrarea echipamentului adecvat de analiză a probelor de apă uzată; inventarul debitelor de ape uzate provenite de la industrie și contribuția apelor uzate industriale la încărcarea hidraulică și biologică). Aceasta analiză va asigura ca proiectul final să prevadă soluția cea mai bună posibilă pentru modernizarea stației cu treapta terțiară în viitor, când va fi necesar;
- Elaborarea documentelor de licitație pentru contractele de proiectare și construcție aferente stației de tratare a apei potabile și stației de epurare a apelor uzate și elaborarea proiectului detaliat și a documentelor de licitație pentru contractele de reabilitare a magistralelor de apă și a rețelei de canalizare;
- Consultanță pentru Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP) în ceea ce privește licitația, evaluarea ofertelor și adjudecarea contractelor.

Asistența pentru probleme specifice legate de proiect, inclusiv îndeplinirea condiționalităților de la Art. 8

- Îndrumarea și pregătirea UIP pentru elaborarea unei strategii pentru depozitarea ecologică a nămolului;
- Îndrumarea și pregătirea companiei de apă/UIP pentru realizarea unui plan pentru monitorizarea apelor uzate industriale și introducerea sistemelor de pre-tratare de către operatorii industriale;
- Îndrumarea și pregătirea UIP pentru realizarea unui Plan de Management pentru Mediu;
- Sprijinirea UIP în pregătirea rapoartelor referitoare la progresul proiectelor și îndeplinirea indicatorilor de performanță.

C.II Supervizarea pe parcursul implementării: la amplasamentul unde va fi implementat a proiectul va fi prezent un inginer supervizor, care va superviza implementarea lucrărilor și va acționa ca inginer FIDIC pentru cele trei contracte de lucrări prevazute. Inginerul supervizor va asista compania de apă/UIP la următoarele activități:

- Avizarea documentelor de licitație pentru lucrări și urmărirea ca acei contractori desemnați să îndeplinească toate obligațiile cu privire la realizarea manualelor de operare și la pregătirea personalului companiei de apă în vederea exploatării infrastructurii nou construite/reabilitate;

- Elaborarea unei strategii de exploatare și întreținere în scopul optimizării managementului echipamentelor;
- Referitor la rețeaua de canalizare, acordarea de asistență companiei de apă pentru utilizarea metodologiei pentru finalizarea modelului GIS pentru sistemul de canalizare; acționează împreună cu contractorul sistemului de canalizare pentru investigarea infiltrațiilor și realizarea lucrărilor de remediere pentru a se atinge valoarea optimă prevăzută în contract;
- Analizarea planului de dezvoltare la sfârșitul perioadei de implementare a măsurii ISPA pentru reevaluarea costului global aferent conformării cu Directivele UE în domeniul apei potabile și apei uzate.

C.III Publicitatea proiectului: aceasta va acoperi atât publicitatea pentru contribuția UE la măsura ISPA, cât și campania de conștientizare a publicului în ceea ce privește îmbunătățirea calității serviciilor ca urmare a investițiilor realizate. Această acțiune va ajuta la obținerea acordului populației în ceea ce privește creșterea tarifelor.

În cadrul măsurii ISPA 2002/RO/16/P/PA/012 va fi acordată asistență Regiei Autonome Comunale Satu Mare pentru îmbunătățirea performanțelor financiare și operaționale (prin participarea la programul de Îmbunătățire a Performanțelor Financiare și Operaționale) la nivelul unei companii moderne de utilități publice.

7. Obiective

Obiectivul general al măsurii este îmbunătățirea infrastructurii de mediu din Satu Mare, oraș situat în România, țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană, cu scopul de a îndeplini obligațiile stabilite în cadrul Parteneriatului de Aderare. Măsura este în conformitate cu prioritățile strategiei ISPA pentru sectorul de mediu, care vizează în principal orașe cu peste 100.000 locuitori.

7.1. Măsura urmărește să realizeze următoarele obiective:

În ceea ce privește *componenta de apă potabilă:*

- asigurarea pentru locuitorii orașului Satu Mare a unui serviciu de calitate în ceea ce privește furnizarea apei potabile, care să îndeplinească cerințele Directivei pentru Apă Potabilă 98/83/EC;
- furnizarea continuă și la presiune normală a apei și evitarea contaminării rețelei de distribuție a apei potabile;
- reducerea folosirii ineficiente și a pierderilor de apă;
- îmbunătățirea sănătății populației orașului;
- reducerea costurilor de exploatare, întreținere și reparare a sistemului de furnizare a apei potabile.

În ceea ce privește *componenta de apă uzată*:

- conformarea la standardele de epurare (la nivel de treaptă secundară) prevăzute de Directiva pentru Ape Uzate 91/271/CEE;
- îmbunătățirea calității apei cursului de apă receptor, râul Someș;
- depozitarea ecologică a nămolului în conformitate cu Directiva UE 86/278/CEE;
- eliminarea infiltrațiilor de apă din pânza freatică în sistemul de canalizare;
- reducerea pierderilor de apă canalizată în pânza de apă freatică și a inundațiilor cu apă uzată a zonelor rezidențiale;
- eliminarea descărcărilor de apă uzată în cursurile de apă din vecinătatea orașului.

7.2. Indicatori fizici

Indicatorii cheie, așa cum sunt prezentați în tabelul următor, vor fi utilizați pentru monitorizarea progresului fizic al implementării proiectului. Deoarece contractorul va realiza proiectul final pentru unele componente ale măsurii, unele cantități precum lungimea și altele prezentate în tabelul următor sunt indicative. Va fi realizată o listă finală a indicatorilor fizici în scopul monitorizării de îndată ce va fi finalizat proiectul diferitelor componente.

Indicatori fizici	valoare unitară (m ³ ,m, nr)	Volum
<i>A. Componenta de apă</i>		
Conducte de apă brută	m	7.300
Reabilitarea filtrelor	m ²	2.800
Echipament instalat în stație		
Valve, porți	Nr.	273
Pompe	Nr.	5
<i>B. Componenta de apă uzată</i>		
Echipamentul instalat în stație și stațiile de pompare:		
Rezervoare de decantare primară	Nr.	4
Bazine de aerare	Nr.	3
Rezervoare de decantare secundară	Nr.	2
Fermentatoare de nămol	Nr.	3
Centrala termică și electrică	Nr.	1
Prese de nămol	Nr.	3
Pompe de nămol	Nr.	8
Sistem SCADA	Nr.	1
Conducte reabilite	M	12.000 m
Pompe de apă uzată instalate	Nr.	52

8. Indicatori de performanță

Indicatori de performanță	Inainte de ISPA	După ISPA	După finalizarea planului de dezvoltare de catre RAC (2020)
<i>A. Componenta de apă</i>			
Stația nu îndeplinește standardele de apă potabilă (zile pe an)			
- Fier	5	0	0
- Magneziu	213	0	0
- Altele	2	0	0
Pierderi din sistemul de distribuție a apei (% din apa distribuită) *	35%	28%	20%
<i>B. Componenta de apă uzată</i>			
Stația nu îndeplinește standardele pentru efluent (zile pe an)			
- CBO5	346	0	0
- SS	365	0	0
Populația conectată la sistemul de canalizare (% din total)	85%	85%	100%
Infiltrații în sistemul de canalizare (% din debitul total pe vreme uscată)	41%	30%	20%

* vor fi definiți indicatori specifici de reducere a scurgerilor în scopul monitorizării

9. Program de lucru

Categoria lucrării	Data de începere	Data de execuție
Studiu de fezabilitate:		
Lucrări de alimentare cu apă	2000	martie 2002
Stația de epurare apă uzată	2000	martie 2002
Canalizare	Iunie 2003	iunie 2004
Analiza economică	septembrie 2001	august 2002
Analiza financiară	septembrie 2001	august 2002
Studiu de impact asupra mediului	februarie 2002	aprilie 2002
Studii de proiectare	iunie 2003	iulie 2004
Asistența tehnică pentru investigarea rețelei de canalizare și a stației de epurare	iunie 2003	decembrie 2003
Documentații de licitație	noiembrie 2003	octombrie 2004
Achiziție teren	Teren detinut de Primăria Satu Mare	
Construcție	mai 2004	decembrie 2007
Faza operațională	ianuarie 2008	

10. Analiza cost-beneficiu din punct de vedere economic și social

Principalele beneficii rezultate ca urmare a realizării obiectivelor menționate au fost cuantificate, pe componente, prin luarea în considerare a următoarelor elemente:

- Acceptarea de către populație a plății unor tarife mai mari;
- reducerea costului asistenței de sănătate;
- reducerea costurilor de exploatare, întreținere și reparare, și
- pentru componenta de apă potabilă, întreruperea furnizării apei în timpul căderilor în sistem.

Pe baza acestor beneficii, analiza economică arată următoarele rate beneficiu/cost și rate de rentabilitate (pentru o rată de actualizare de 5%):

Componenta	Profitabilitatea	
	Rata beneficiu/cost	Rata de rentabilitate (%)
Apă	1.40	8.6
Apă uzată	0.80	2.6

În timpul fazei de construcție, care este estimată la 44 de luni, vor fi create 150 de locuri de muncă directe și 150 indirecte. Nu se estimează economii substanțiale datorate forței de muncă în timpul fazei de exploatare.

11. Elementele principale ale analizei financiare

Analiza se axează pe evaluarea unui plan financiar suportabil, acesta prevăzând creșteri de tarife care să acopere costurile suplimentare și deprecierea și să acopere serviciul datoriei. Analiza include analiza la nivel de proiect prin calcularea valorii nete actuale a costului aferent proiectului și a fluxului de venituri și o analiză a companiei de utilități care conține proiecții ale situațiilor financiare pentru RAC Satu Mare. Creșterile de tarif se vor introduce gradual între anii 2002 și 2008, cu o primă creștere în a doua parte a anului 2002. Până la finalul acestei perioade, tariful combinat (apă potabilă și apă uzată) va fi dublat, ajungând la 0,356Euro/m³, ceea ce reprezintă 4,2% din venitul mediu pe gospodărie. În termeni absoluți, tarifele sunt mai mici decât în majoritatea orașelor care au beneficiat de Programul pentru Dezvoltarea Utilităților Municipale (MUDP) II. Din această cauză, precum și datorită faptului că regia de apă va furniza servicii mult mai bune de apă și apă uzată de îndată ce măsura ISPA va fi finalizată, se consideră că tarifele propuse sunt suportabile de către populație. De asemenea, la nivelul acestor tarife, compania își va putea permite investiții de reabilitare și extindere a sistemului de canalizare din resurse proprii, de îndată ce măsura ISPA va fi finalizată.

Contorizarea individuală, care în prezent acoperă 80,6% din consumatorii conectați, va trebui finalizată până la finele anului 2003, așteptându-se o reducere a consumului de apă de la 300 l/pers/zi în anul 2000, dincolo de consumul actual de 180 l/pers/zi, la aprox. 140 l/pers/zi, în timp ce cererea de apă a celorlalți consumatori (alții decât populația) ar rămâne la nivelul actual, adică aproximativ o treime din totalul de necesar de apă.

Rezultatele analizei arată că măsura este sustenabilă financiar în următoarele condiții de finanțare: un grant ISPA de 71%, un împrumut BEI de 19%, un grant municipal de 5% și 5% finanțare din resurse proprii RAC Satu Mare.

11.1 Exploatarea și întreținerea

În ceea ce privește exploatarea și întreținerea, ca rezultat al nivelului scăzut al resurselor, suma cheltuită până acum cu întreținerea este mult mai scăzută decât ceea ce se consideră necesar a fi cheltuit într-o companie modernă de utilități. Acest lucru se reflectă în starea precară a infrastructurii actuale. Creșterea de tarif prevăzută include sumele necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și întreținere. În plus, ca și în cazul măsurilor ISPA anterioare, în care companiile de apă au fost implicate în programele MUDP I și II, va fi înființat un Fond pentru Întreținere, Înlocuire și Dezvoltare. Obiectivul acestui fond va fi să asigure fondurile necesare pentru rambursarea împrumutului și pentru asigurarea exploatării și întreținerii corespunzătoare.

12. Analiza impactului asupra mediului

Reabilitarea stației de tratare a apelor uzate intră în clasa de proiecte stipulate în Anexa II a Directivei 85/337/EEC (amendată de Directiva 97/11/EC), referitoare la evaluarea impactului asupra mediului conform căreia este necesară evaluarea impactului asupra mediului. Autoritățile competente de mediu au fost consultate iar Inspectoratul pentru Protecția Mediului a emis acordul de mediu pentru realizarea măsurii. Publicul a fost consultat, fiind de acord că măsura este benefică pentru mediu precum și pentru condițiile de viață. SEAU descarcă apa epurată direct în Someș care, în prezent, nu este clasificat ca apă sensibilă dar, din cauza eutroficării, poate fi clasificat ca și sensibil în viitor.

13. Costuri și asistență (euro)

Defalcare indicativă a costurilor pe componente (în Euro)

ARTICOL	COST TOTAL	COMPONEN TA DE APĂ (33%)	COMPONENTA DE APĂ UZATĂ (67%)
Cheltuieli planificare/proiectare	1.227.000	440.000	787.000
Achiziționarea terenului	Teren deținut de municipalitate		
Pregătire amplasament	1.724.000	598.000	1.127.000
Lucrări principale	14.968.000	5.187.000	9.781.000
Echipe și instalații pentru stație	12.755.000	4.420.000	8.335.000
Asistență tehnică	1.311.000	454.000	856.000
Supervizarea în timpul implementării	2.205.000	333.000	1.872.000
Cheltuieli neprevăzute (1)			
Fizice	1.698.000	566.000	1.132.000
De preț	1.398.000	460.000	938.000
Taxe publice și impozite	Costurile sunt calculate fără TVA și alte taxe		
Altele (echipamente de laborator)	69.000		69.000
TOTAL	37.355.000	12.459.000	24.897.000

(1) Justificate corespunzător și aplicându-se doar activităților menționate.

Costuri și asistență ISPA

Cost total	Contribuție sector privat	Cheltuieli neeligibile	Total cheltuieli eligibile	Asistență ISPA	Rata asistență %
37.355.000	-	-	37.355.000	26.522.050	71

Rata de asistență: pentru rata de asistență propusă, veniturile companiei de apă vor acoperi costurile de operare și întreținere, serviciul datoriei și realizarea de investiții suplimentare în sistemul de canalizare.

14. Implicarea instituțiilor financiare internaționale

Nu există implicare anterioară a instituțiilor financiare internaționale în sectorul de apă și canalizare în Satu Mare.

BEI a fost de acord în principiu să finanțeze investiția prevăzută de această măsură ca parte a unui grup de împrumuturi pentru care va trebui încheiat un acord cu Guvernul României (Ministerul Finanțelor Publice) pe baza condițiilor stabilite pentru de împrumut. În august 2002 a fost întreprinsă o misiune de evaluare comună a Comisiei și BEI la Satu Mare.

Guvernul României va fi cel care va contracta împrumutul, prin Ministerul Finanțelor Publice. Ministerul Finanțelor Publice fiind cel care preia împrumutul de la BEI va trebui să confirme că va pune la dispoziția municipalității o parte a împrumutului pentru finanțarea investițiilor în sectorul de apă și canalizare în Satu Mare. Comitetul Director al BEI va lua o decizie oficială în acest sens până în ianuarie 2003.

15. Condiții specifice legate de măsură

Vezi Articolul 8 al Memorandumului de Finanțare.

16. Planul de achiziții

Lucrările vor fi executate în conformitate cu planul de achiziții provizoriu anexat ca Anexa I.a. Înaintea plății celei de-a doua rate a avansului, beneficiarul va prezenta un plan de achiziții final, care trebuie aprobat de Comisie.

Contractarea va fi în conformitate cu regulile prevăzute la Titlul IX al Regulamentului Financiar: participarea la procedurile de licitație va fi deschisă pentru toate persoanele fizice și juridice după cum este definit în Anexa III.1 – Secțiunea XI.2(a)

ooOOOoo

Anexa I.a

PLAN PROVIZORIU DE ACHIZIȚII

Oferta nr.	Descriere lucrări/servicii care urmează a fi licitate	Tip contract (lucrări, materiale, servicii)	Luna prognozată de lansare a ofertei (luna/an)	Rata de rambursare a plăților pt. facturile aferente contractului
1	Asistența Tehnică pentru implementarea proiectului inclusiv asistența pentru achiziții	Servicii	Decembrie 2002	71%
2	Supervizare pe parcursul implementării	Servicii	Mai 2003	71%
3	Reabilitarea magistrelor de apă brută și a pușurilor	Lucrări – FIDIC Rosu	Noiembrie 2003	71%
4	Reabilitarea stației de tratare a apei potabile Martinești	Lucrări – FIDIC Galben	Septembrie 2003	71%
5	Reabilitarea stației de epurare ape uzate	Lucrări – FIDIC Galben	Iunie 2004	71%
6	Reabilitarea conductelor de canalizare și a stațiilor de pompare	Lucrări – FIDIC Rosu	Iunie 2004	71%

Termenii specifici pentru adjudecarea contractului vor fi publicați în Jurnalul Oficial al Comisiei Europene și/sau pe Internet.

PLAN DE FINANȚARE (bazat pe angajările din bugetul UE)

Titlul Măsurii: Satu Mare: Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, colectare a apelor uzate și a stației de epurare în Satu Mare, Regiunea de Nord-Vest, România

Nr. ISPA: 2002/RO/16/P/PE/019

Euro

Anul	Cost Total	Costuri neeligibile	Costuri eligibile						RAC Satu Mare	Împrumut de la IFI		
			Total	ISPA	Guvern Central	Autoritatea regionala	Autorități naționale locale	Autoritatea regionala				
	1	2	3 = 5+7+8+9+10	4 (%) = 3/1	5	6 (%) = 5/3	7	8	9	10	11	12 (%) = 11/1
2000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	23.076.561	-	23.076.561	100	16.384.358	71	-	-	5.538.375	1.153.828	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	10.542.939	-	10.542.939	100	7.485.487	71	-	-	2.530.305	527.147	-	-
2006	3.735.500	-	3.735.500	100	2.652.205	71	-	-	896.520	186.775	-	-
Ne realizat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.097.450	-
Total	37.355.000	-	37.355.000	100	26.522.050	71	-	-	8.965.200	1.867.750	7.097.450	19

*) Anexa nr. II este reprodusă în facsimil.

Anexa nr. III.1

Prevederi financiare privind implementarea ISPA

Secțiunea I

Forme și rate de asistență

- (1) Asistența Comunității prin ISPA poate fi sub formă de asistență nerambursabilă directă, de asistență rambursabilă sau orice altă formă de asistență.

Asistența rambursată către autoritatea de management sau către altă autoritate publică va fi refolosită în același scop.

- (2) Rata asistenței din partea Comunității acordată prin ISPA poate fi de până la 75 % din cheltuiala publică sau echivalentă, inclusiv cheltuielile făcute de organismele ale căror activități se încadrează într-un cadru legal sau administrativ care face să fie privite ca echivalente ale unor organisme publice. Comisia poate propune creșterea acestei rate până la 85 %, în special acolo unde consideră că o rată mai mare de 75 % este necesară pentru îndeplinirea unor măsuri esențiale pentru atingerea obiectivelor generale ale ISPA.

Rata asistenței și suma maximă a grantului ISPA vor fi specificate în memorandumul de finanțare aferent măsurii respective.

În cazul asistenței rambursabile sau în cazul în care există un interes special al Comunității, rata de asistență trebuie redusă ținându-se seama de:

- (a) disponibilitatea cofinanțării;
  - (b) capacitatea măsurii de a genera venituri; și
  - (c) aplicarea corespunzătoare a principiului “poluatorul plătește”.
- (3) Măsurile care generează venituri în conformitate cu paragraful 2 (b) sunt acelea care privesc:
- (a) infrastructura a cărei folosință implică taxe provenite de la utilizatori;
  - (b) investiții productive în sectorul de mediu.

Comisia a elaborat recomandări privind aplicarea principiului poluatorul plătește.

- (4) Măsurile privind studiile preliminare și asistența tehnică pot fi finanțate în mod excepțional în proporție de 100% din costurile totale.
- (5) Măsurile acoperite de un memorandum de finanțare vor fi implementate de către țara beneficiară în strânsă colaborare cu Comisia, care își va păstra responsabilitatea pentru utilizarea fondurilor alocate.

*) Anexa nr. III este reprodusă în facsimil.

Secțiunea a II-a

Angajamente

- (1) Comisia implementează cheltuielile prin ISPA în conformitate cu Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Comunității Europene, pe baza memorandumului de finanțare care va fi încheiat între Comisie și țara beneficiară.

Totuși, angajamentele bugetare anuale referitoare la asistența acordată măsurilor vor fi efectuate într-unul din următoarele două moduri:

- (a) Angajamentele pentru măsurile finanțate prin ISPA care vor fi realizate pe parcursul a 2 ani sau mai mult trebuie, ca regulă generală și sub rezerva punctului (b), să fie efectuate în rate anuale.

Angajamentele pentru prima rată anuală vor fi făcute de către Comisie la semnarea memorandumului de finanțare referitor la măsură.

Acest angajament nu va depăși totalul plății în avans, prevăzută la secțiunea III (2) de mai jos, și al asistenței financiare nerambursabile pentru cheltuielile estimate pentru primul an indicat în planul de finanțare.

Angajamentele pentru ratele anuale următoare trebuie să se bazeze pe planul financiar inițial sau revizuit al măsurii. Acestea vor fi acordate, în principiu, la începutul fiecărui an financiar dar nu mai târziu de 1 aprilie al anului în discuție, cu condiția ca cheltuielile preconizate pentru anul viitor să le justifice și că progresul lucrărilor demonstrează că proiectul avansează satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (b) Pentru măsurile cu o durată mai mică de 2 ani și pentru care asistența Comunității nu depășește 20 milioane Euro, un prim angajament de până 80 % din totalul asistenței acordate poate fi făcut când Comisia semnează memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Diferența va fi angajată în condițiile în care progresul lucrărilor demonstrează că proiectul înaintază satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (2) Cu excepția cazurilor deplin justificate, asistența angajată pentru o măsură la care lucrările fizice nu au început în intervalul de 2 ani de la data semnării de către Comisie a Memorandumului de finanțare referitor la măsură, va fi anulată.

În orice caz Comisia trebuie să informeze în timp util țara beneficiară și autoritatea desemnată atunci când există riscul unei anulări.

Secțiunea a III-a

Plăți

(1) Plățile pot avea forma fie a unui avans, fie a unor plăți intermediare sau a diferenței finale.

Plățile intermediare și plata diferenței finale trebuie să se refere la cheltuieli certificate și plătite, care trebuie susținute de facturi primite sau de documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

(2) Plățile în avans

Ca o regulă generală, un avans de până la 20% din totalul asistenței acordată prin ISPA, așa cum a fost inițial decis, va fi plătit autorității desemnate așa cum este definită la paragraful (9).

Avansul este, ca regulă generală, transferat în următoarele moduri:

- o primă tranșă de până la jumătate din valoarea avansului este plătită când țara beneficiară semnează memorandumul de finanțare;
- diferența este plătită după semnarea primului contract, în mod normal primul contract de lucrări.

Abaterile de la această regulă generală trebuie aprobate printr-o decizie a Comisiei în memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Întregul avans sau părți din acesta trebuie returnate de autoritatea desemnată, menționată în paragraful (2), dacă nici o cerere de plată nu a fost transmisă Comisiei în 12 luni de la data la care a fost plătit avansul. Valoarea avansului care trebuie returnat va fi stabilit de Comisie pe baza cheltuielilor eligibile efectiv plătite. Returnarea avansului nu duce la anularea asistenței acordată de către Comunitate.

(3) Plățile intermediare

Plățile intermediare sunt efectuate de către Comisie către autoritatea desemnată la cererea acesteia, dacă măsura progresează satisfăcător către finalizare și vor fi făcute pentru a rambursa cheltuielile efectuate și certificate, sub rezerva următoarelor condiții:

- țara beneficiară a înaintat un raport care să descrie progresul măsurii din punct de vedere al indicatorilor fizici și financiari și conformitatea acesteia cu memorandumul de finanțare, inclusiv, atunci când este cazul, orice condiții specifice referitoare la asistență;
- s-au luat măsuri în sensul îndeplinirii observațiilor și recomandărilor autorităților de inspecție naționale și/sau comunitare;
- au fost indicate măsurile luate pentru corectarea oricăror probleme tehnice, financiare și legale care au apărut;

- a fost analizată orice îndepărtare de la planul financiar inițial;
- au fost descrise etapele parcurse pentru publicitatea măsurii.

Țara beneficiară va fi informată de Comisie dacă nu a îndeplinit una din condițiile stipulate mai sus.

Va fi folosit modelul standard furnizat de Comisie pentru cererile de plată și pentru rapoartele de progres fizic și financiar.

- (4) Țările beneficiare trebuie să se asigure că solicitările de plată sunt înaintate Comisiei, ca regulă generală, de 3 ori pe an, până la 1 martie, 1 iulie și 1 noiembrie cel mai târziu.
- (5) Suma totală a plăților efectuate conform punctelor (2) și (3) nu trebuie să depășească 80 % din totalul asistenței acordate. Comisia poate crește acest procent până la 90 % în cazuri justificate.
- (6) Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate.

Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate, calculată pe baza cheltuielilor certificate și într-adevăr efectuate, va fi făcută dacă:

- măsura a fost realizată în conformitate cu obiectivele sale;
- măsura a îndeplinit condițiile sale specifice, cum sunt menționate în memorandumul de finanțare;
- raportul final menționat în secțiunea a V-a a fost înaintat Comisiei;
- autoritatea desemnată sau organismul menționat în paragraful (2) a înaintat către Comisie o cerere de plată, în termen de 6 luni de la data limită de finalizare a lucrării, pentru cheltuielile specificate în memorandumul de finanțare;
- țara beneficiară certifică Comisiei că informațiile furnizate în cererea de plată și în raport sunt corecte;
- țara beneficiară a transmis Comisiei declarația menționată în apendicele B la anexa nr. III.4.;
- toate măsurile de informare și publicitate stabilite de Comisie în anexa nr. III.6 au fost implementate;
- când managementul ajutorului acordat pentru o măsură este conferit agențiilor de implementare din țările beneficiare în sistem descentralizat, țările beneficiare furnizează Comisiei toate informațiile necesare pentru a verifica dacă regulile Comunității privind achizițiile publice au fost îndeplinite, în special cele care privesc publicarea anunțurilor de

licitație și transmiterea rapoartelor de evaluare a ofertelor și de adjudecare a contractului, și că au fost respectate toate condițiile specificate în memorandumul de finanțare.

- (7) Dacă raportul final menționat mai sus nu este transmis Comisiei în termen de 6 luni de la data finală de terminare a lucrărilor și de efectuare a plăților, astfel cum este specificat în memorandumul de finanțare, partea de asistență care reprezintă diferența finală pentru acea măsură va fi anulată.
- (8) Cererile pentru plățile intermediare și pentru plata finală prezentate de țara beneficiară sunt însoțite de o declarație a Responsabilului Național cu Autorizarea, care specifică numai plățile legate de cheltuielile susținute de facturile primite sau de alte documente contabile cu valoare probativă și care sunt conforme cu prevederile care guvernează eligibilitatea cheltuielilor pentru proiectele asistate prin ISPA, astfel cum sunt specificate în anexa nr. III.2.
- (9) Toate plățile pentru ajutorul acordat de Comisie prin acest memorandum de finanțare vor fi făcute către o entitate centrală, Fondul Național, desemnat de țara beneficiară să primescă asemenea plăți. Ca regulă generală, plățile trebuie făcute de către Comisie într-un singur cont bancar desemnat de țara beneficiară, nu mai târziu de 2 luni de la primirea unei cereri valide și complete de plată. Acest termen limită nu se aplică pentru plata avansului. Fondul Național trebuie să transfere cât de repede posibil și în totalitate contribuția ISPA către organismele responsabile cu implementarea.
- (10) Fondul Național, condus de Responsabilul Național cu Autorizarea (RNA), va avea întreaga responsabilitate pentru managementul fondurilor în cadrul țării beneficiare. RNA va fi, de asemenea, responsabil pentru returnarea către Comisie a oricăror fonduri plătite în plus sau nejustificat.

Responsabilitățile Responsabilului Național cu Autorizarea sunt stabilite în memorandumul de înțelegere încheiat între Comisie și țările beneficiare.

Secțiunea **CVISION**

Folosirea euro

- (1) Sumele cuprinse în cererile pentru asistență, împreună cu planul de financiar relevant, vor fi prezentate în euro.
- (2) Sumele privind asistența și planurile de finanțare aprobate de Comisie vor fi exprimate în euro.
- (3) Declarațiile de cheltuieli care justifică cererile de plată corespunzătoare trebuie exprimate în euro.

Rata de schimb care va fi folosită trebuie să fie rata financiară contabilă a Comisiei aplicabilă pentru luna în care declarația de cheltuieli a fost înregistrată în documentele contabile ale autorităților responsabile cu managementul financiar al proiectului. Rata lunară de schimb este fixată conform prevederilor menționate în articolul 1 (2) din Reglementarea Comisiei

(EURATOM, ECSC, EC) nr. 3418/93 care stabilește regulile detaliate de implementare a unor prevederi ale Regulementării financiare din 21 decembrie 1977. Rata de schimb este rata din penultima zi lucrătoare a lunii precedente pentru care ratele sunt stabilite. Comisia va informa autoritățile responsabile cu privire la această rată².

- (4) Plățile asistenței financiare acordate de Comisie trebuie făcute în euro către autoritatea desemnată de țara beneficiară în acest sens.

Secțiunea a V-a

Raportul Final

Autoritatea sau organismul responsabil cu implementarea măsurii trebuie să transmită Comisiei un raport final în cel mult 6 luni de la finalizarea măsurii. Raportul final va conține următoarele:

- (a) descrierea lucrărilor efectuate, însoțită de indicatori fizici, cuantificări ale cheltuielilor pe categorii de lucrări și măsurile luate cu privire la clauzele specifice conținute în decizia de acordare a asistenței financiare nerambursabile;
- (b) certificatul de conformitate a lucrărilor cu decizia de acordare a asistenței financiare nerambursabile;
- (c) o primă evaluare a gradului de îndeplinire a rezultatelor prevăzute, mai ales cu privire la:
- data efectivă de implementare a măsurii;
  - o indicare a modului în care măsura va fi administrată după finalizare;
  - confirmarea, dacă este necesar, a previziunilor financiare, în special a celor privind costurile de operare și veniturile așteptate;
  - confirmarea previziunilor socio-economice, în special a costurilor și beneficiilor așteptate;
  - indicarea acțiunilor luate pentru a se asigura protecția mediului și costurile acestora inclusiv concordanța cu principiul “poluatorul plătește”;
  - data la care măsura finanțată devine operațională.
- (d) informații referitoare la acțiunile de publicitate.

² <http://europa.eu.int/comm/dg19/infoeuro/fr/index.htm>

Secțiunea a VI-a

Amendamente la memorandumul de finanțare

(1) Dacă cheltuiala publică sau echivalentă într-adevăr efectuată diferă de cheltuiala planificată inițial, asistența acordată de Comunitate va fi modificată luându-se în calcul aceasta dar nu trebuie să depășească suma maximă stabilită în memorandumul de finanțare.

O schimbare a ratei asistenței Comunității față de rata acordată inițial sau față de asistența financiară nerambursabilă maximă va necesita o modificare a memorandumului de finanțare conform procedurilor descrise în paragraful (3).

(2) Dacă atunci când planul de finanțare al unui proiect este amendat, angajamentele și/sau plățile Comunității depășesc deja sumele menționate în planul de finanțare amendat, Comisia va opera ajustările necesare ținând seama de suma supraangajată sau supraplătită, când autorizează prima operație financiară (angajare sau plată) după acel amendament.

(3) Orice amendament la memorandumul de finanțare se va face în conformitate cu următoarele proceduri:

(a) amendamentele care impun o modificare substanțială a obiectivelor sau caracteristicilor proiectului sau o schimbare substanțială în planul de finanțare sau în programul cheltuielilor, trebuie făcute printr-un memorandum de finanțare, ca răspuns la solicitarea țării beneficiare sau la inițiativa Comisiei după consultarea cu țara beneficiară. Definiția modificării “substanțiale” este dată în prevederile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor.

(b) în cazul unor altor amendamente, țara beneficiară va trimite Comisiei o propunere în acest sens. Comisia trebuie să facă observațiile necesare sau își va transmite acordul în cel mult 20 de zile lucrătoare de la primirea propunerii. Amendamentul va fi adoptat după ce Comisia și-a dat acordul. Comitetul de management ISPA va fi informat despre aceste amendamente.

(c) nici o modificare în cheltuiala anuală, mai mică de 25 % din totalul cheltuielilor planificate pentru proiect nu va fi considerată o modificare substanțială a planului de finanțare și a programului de cheltuieli.

Secțiunea a VII-a

Controlul financiar

(1) Un audit financiar corespunzător, intern și extern va fi îndeplinit, în conformitate cu standardele de audit internaționale acceptate, de către autoritățile naționale competente de control financiar, care trebuie să fie independente pentru a-și putea desfășura funcția. În fiecare an un plan de audit și un rezumat al concluziilor auditului efectuat trebuie transmise Comisiei. Rapoartele de audit vor fi puse la dispoziția Comisiei.

(2) Fără a prejudicia verificările efectuate de țările beneficiare, serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor pot, prin propriul lor personal sau prin reprezentanți autorizați corespunzător, să

efectueze pe teren audituri tehnice și financiare, inclusiv verificări prin sondaj și audituri finale.

- (3) Țara beneficiară trebuie să se asigure că, atunci când personalul Comisiei sau reprezentanții ei corespunzător autorizați și/sau Curtea Auditorilor efectuează verificări, aceste persoane au dreptul să inspecteze pe loc toate documentațiile relevante și care au legătură cu elementele finanțate prin memorandumul de finanțare. Țările beneficiare trebuie să sprijine serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor să își efectueze auditurile referitoare la utilizarea fondurilor acordate prin ISPA.
- (4) Implementarea detaliată a prevederilor principiilor controlului financiar, împreună cu înțelegerile de cooperare și coordonare a programării și metodologiei controlului, între Comisie și țările beneficiare sunt specificate în anexa nr. III.4.

Secțiunea a VIII-a

Recuperarea plăților necuvenite

- (1) Dacă implementarea unei măsuri nu justifică fie o parte, fie toată asistența alocată, Comisia va conduce o examinare completă a cazului, în special cerând țării beneficiare să își facă cunoscute comentariile, într-un interval specificat de timp și să corecteze orice neregulă.
- (2) Ca urmare a examinării menționate la paragraful (1), Comisia poate reduce, suspenda sau anula asistența referitoare la măsura în cauză, dacă examinarea dezvăluie nereguli, o combinare necorespunzătoare a fondurilor sau neîndeplinirea uneia dintre condițiile specificate în memorandumul de finanțare și în special orice modificare semnificativă care afectează natura sau condițiile de implementare a măsurii și pentru care acordul Comisiei nu a fost cerut. Orice reducere sau anulare a asistenței implică recuperarea sumelor plătite.
- (3) Când Comisia consideră că o neregularitate nu a fost corectată sau că o parte ori întreaga operațiune nu justifică fie numai o parte, fie întreaga asistență acordată acesteia, Comisia trebuie să examineze corespunzător cazul și să solicite țării beneficiare să își înainteze observațiile într-o perioadă specificată. După examinare, dacă țara beneficiară nu a luat măsurile corective necesare, Comisia poate:
  - (a) să reducă sau să anuleze orice avans;
  - (b) să anuleze o parte sau întreaga asistență acordată măsurii.

Comisia va hotărî măsura corectoare ținând cont de natura neregulii și de existența oricăror deficiențe în sistemele de management și control.

- (4) Orice suma plătită greșit trebuie returnată Comisiei de autoritatea definită la paragraful (9) din secțiunea a III-a. Dacă această autoritate nu returnează suma datorată Comisiei, țara beneficiară trebuie să ramburseze aceasta sumă Comisiei. Dobânda aplicată conturilor pentru întârzierile de plată trebuie aplicată sumelor nereturnate în conformitate cu regulile specificate în Reglementarea financiară care guvernează bugetul Comunității.

Secțiunea a IX-a Managementul

(1) Comisia trebuie să ceară țărilor beneficiare:

(a) să stabilească începând cu data de 1 ianuarie 2000, dar în orice caz nu mai târziu de 1 ianuarie 2002, sistemele de management și control care asigură:

- implementarea corespunzătoare a asistenței acordată prin acest memorandum de finanțare, în conformitate cu principiile unui management financiar solid;
- separarea funcțiilor de management și control;
- că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei sunt corecte și provin dintr-un sistem contabil bazat pe documente justificative care sunt disponibile pentru verificare;

(b) să verifice regulat că măsurile finanțate de Comunitate au fost corect realizate;

(c) să prevină neregulile și să ia măsuri împotriva acestora;

(d) să recupereze orice sume pierdute ca rezultat al neregulilor sau neglijenței.

(2) Sistemele de management și control ale țărilor beneficiare trebuie să furnizeze un sistem corespunzător de audituri, cum este definit în apendicele A la anexa nr. III.4, pentru a permite în special:

- regularizarea închiderii conturilor sintetice ale Comisiei cu înregistrările contabile și cu documentele justificative de la diferitele niveluri administrative;
- verificarea transferurilor fondurilor Comunitare disponibile și ale altor fonduri;
- examinarea planurilor tehnice și financiare ale proiectului, a rapoartele de progres, procedurile de licitație și contractare la diferitele nivele administrative.

Secțiunea a X-a Monitorizarea

Țările beneficiare și Comisia vor asigura implementarea și monitorizarea în conformitate cu următoarele prevederi:

(1) Înființarea comitetelor de monitorizare trebuie să aibă loc în urma unei înțelegeri între țările beneficiare implicate și Comisie. Autoritățile și organismele desemnate de țara beneficiară, Comisie și, unde este cazul, BEI și/sau alte instituții cofinanțatoare, vor fi reprezentate în aceste comitete. Vor fi de asemenea reprezentate în asemenea comitete și autoritățile regionale sau locale și societățile private, în cazul în care acestea au competența necesară pentru executarea unui proiect și dacă sunt direct implicate în acest proiect.

- (2) Monitorizarea va fi făcută pe baza unor proceduri de raportare convenite în comun, de verificare prin sondaj și, dacă este necesar, prin înființarea unor comitete ad hoc. Indicatorii se vor referi la caracterul specific al proiectului și la obiectivele acestuia. Aceștia vor fi stabiliți în așa fel încât să arate stadiul atins în executarea măsurii în relație cu planul și obiectivele propuse inițial, și progresul realizat în domeniul managementului și în alte probleme legate de acesta.
- (3) (a) Pentru fiecare măsură, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze Comisiei rapoarte de progres în ultimele de 3 luni până la sfârșitul fiecărui an întreg de implementare.
- (b) Pentru întâlnirile comitetelor de monitorizare, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze rapoarte de progres conform modelului standard furnizat de Comisie. Raportul trebuie să intre în posesia Comisiei cu 15 zile lucrătoare înaintea întâlnirii programate.
- (4) Pe baza rezultatelor monitorizării și ținând seama de observațiile comitetului de monitorizare, Comisia va ajusta sumele și condițiile de acordare a asistenței aprobate inițial, ca și planul de finanțare prevăzut, dacă este necesar, la propunerea țărilor beneficiare.

Comisia va întocmi aranjamentele corespunzătoare pentru aceste modificări, în funcție de natura și importanța lor.

Secțiunea a XI-a **Transparența în adjudecarea contractelor**

- (1) Procedura care trebuie urmată pentru acordarea contractelor de lucrări, achiziții sau servicii, va respecta principiile cheie stabilite în Titlul IX din Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Uniunii Europene.
- (2) (a) Participarea la procedurile de licitație trebuie să fie deschisă și pe baze egale pentru toate persoanele fizice sau juridice pentru care este aplicabil tratatul și tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările beneficiare ISPA și din Cipru, Malta și Turcia;
- Prin urmare, se va cere ofertanților să își declare naționalitatea și să prezinte în sprijinul acestuia probe normal acceptate de propria legislație.
- (b) În cazurile justificate corespunzător cum ar fi cofinanțarea de la instituții financiare internaționale și după o examinare făcută din timp de Comitetul de management ISPA, Comisia poate permite naționalilor unor țări să participe la licitația pentru contracte.
- (3) (a) Țările beneficiare vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura o participare cât mai mare. Pentru aceasta și când valoarea contractelor o cere, ele trebuie să asigure publicarea în avans a invitației de participare la licitație în Jurnalul Oficial al Comunității Europene și în „Monitorul Oficial” din țările beneficiare.

- (b) Se vor elimina, de asemenea, orice practici discriminatorii și specificații tehnice care pot să limiteze participarea pe baze egale a tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările membre sau din țările beneficiare.
  - (c) În plus, informația trebuie lansată pe Internet într-o formă transparentă.
- (4) Procedurile detaliate privind licitațiile și contractele sunt stabilite în Sistemul descentralizat de implementare (DIS), manual înființat pentru programul Phare.

Secțiunea a XII-a

Transparența în contabilitate și în rapoartele proiectelor

Țara beneficiară trebuie să se asigure că, pentru măsura la care se referă memorandumul de finanțare, toate organismele publice sau private implicate în managementul și implementarea operațiunilor au fie un sistem separat de contabilitate, fie o codificare contabilă adecvată a tuturor tranzacțiilor implicate, ceea ce va facilita verificarea de către Comisie și de către autoritățile naționale de control, a cheltuielilor efectuate. De asemenea, trebuie să se asigure că toate cheltuielile sunt corect atribuite proiectului în cauză.

Autoritățile responsabile vor asigura accesul la toate documentele justificative cu privire la cheltuielile pentru fiecare proiect pe o perioadă de 5 ani efectuarea ultimei plăți pentru proiectul respectiv.

Secțiunea a XIII-a

Evaluarea ex-post

Prin evaluarea ex-post se vor analiza atât utilizarea resurselor, cât și randamentul și eficiența asistenței și a impactului său, precum și factorii ce contribuie la succesul sau eșecul implementării măsurilor, realizărilor și rezultatelor.

După finalizarea măsurilor, Comisia și țările beneficiare vor evalua modul în care acestea au fost îndeplinite, inclusiv randamentul și eficiența utilizării resurselor. Evaluarea va cuprinde și impactul real al implementării lor pentru a se stabili dacă obiectivele inițiale au fost atinse. Printre altele, această evaluare se va referi și la contribuția măsurilor la implementarea politicilor Comunității în domeniul mediului sau contribuția acestora la politicile privind rețeaua Trans – Europeană extinsă și transportul în comun. De asemenea, ele vor evalua și impactul măsurilor asupra mediului.

Anexa III.2

Prevederi privind eligibilitatea cheltuielilor pentru măsurile finanțate prin ISPA**Secțiunea I****Domeniul cheltuielilor**

ISPA acordă asistență pentru următoarele măsuri:

- (1) Proiecte de mediu care dau posibilitatea țărilor beneficiare să se alinieze la cerințele legilor Comunității privind protecția mediului și cu obiectivele Parteneriatului de Aderare;
- (2) Proiectele de infrastructură în transport, care promovează o mobilitate susținută și, în particular, cele care constituie proiecte de interes comun în baza criteriilor Deciziei nr. 1692/96/CE³ și cele care permit țărilor beneficiare să se conformeze obiectivelor Parteneriatului de Aderare; acesta include interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale ca și rețelele transeuropene și accesul la aceste rețele;
- (3) Studii preliminare, evaluări și măsuri de asistență tehnică inclusiv acțiunile de informare și publicitate legate de proiectele eligibile. Acestea includ asistență tehnică și administrativă în beneficiul mutual al Comisiei și al țărilor beneficiare, care nu sunt în mod normal în sarcina administrației publice naționale, acoperind identificarea, pregătirea, managementul, monitorizarea, auditul și supervizarea proiectelor.

Regulile specificate în Secțiunile II - XII de mai jos referitoare la proiectele listate la punctele (1) și (2) de mai sus, sunt totuși aplicate prin analogie și deciziilor pentru proiectele menționate la punctul (3).

Secțiunea a II-a**Definiții și concepte de bază****(1) Conceptul de proiect, etape ale proiectului și grupurile de proiecte**

În scopul prevăzut de acest document, se vor aplica următoarele definiții:

- (a) un “proiect” reprezintă o serie de lucrări indivizibile economic în scopul atingerii unei funcții tehnice precise și cu un scop clar identificat.
- (b) o “etapă independentă tehnic și financiar” reprezintă o etapă care poate fi identificată ca operațională în întregul său.

O etapă poate acoperi, de asemenea, studiile preliminare, de fezabilitate sau tehnice necesare pentru îndeplinirea unui proiect.

³ Decizia Nr. 1692/96/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind directivele Comunității pentru dezvoltarea rețelei de transport transeuropean.

(c) pot fi grupate proiectele care îndeplinesc următoarele condiții:

- trebuie să fie localizate pe același curs de apă sau în aceeași arie de captare sau să fie situate de-a lungul aceluiași coridor de transport;
- trebuie cuprinse în același plan global privind cursul de apă sau aria de captare sau coridorul, în scopuri bine identificate;
- trebuie supervizate de un organism responsabil cu coordonarea și monitorizarea grupului de proiecte în cazurile în care proiectele sunt derulate de autorități competente diferite.

(2) “Autoritatea responsabilă cu implementarea”

(a) pentru proiectele finanțate prin ISPA “autoritatea responsabilă cu implementarea” este organismul responsabil cu licitațiile și contractările. Această autoritate este specificată la punctul 3 din anexa nr. I la memorandumului de finanțare.

Ca o consecință, orice schimbare a “autorității responsabile cu implementarea” unui proiect trebuie să fie aprobată de către Comisie printr-un memorandum de finanțare.

În mod normal prin această autoritate se înțelege beneficiarul final al asistenței acordată prin ISPA. Numai această autoritate efectuează cheltuieli eligibile.

(b) Totuși, această autoritate poate delega implementarea altui organism care poate, de asemenea, să efectueze cheltuieli eligibile. În asemenea cazuri, Comisia trebuie informată de tipul delegărilor propuse și trebuie să primească o copie a documentelor relevante.

(3) Conceptul de “administrație publică”

Administrația publică poate cuprinde următoarele trei niveluri de guvernare:

- organisme de guvernare centrale (nivel național);
- organisme de guvernare regionale;
- organisme de guvernare locale.

În plus, acest concept poate include și organismele a căror activitate poate intra într-un cadru legal sau administrativ în virtutea faptului că sunt privite ca echivalentul unor organisme publice.

(4) Implementarea și perioada de implementare a unui proiect

(a) Implementarea unui proiect cuprinde toate etapele de la planificarea preliminară (incluzând studiul variantelor) până la finalizarea proiectului aprobat și până la măsurile de publicitate pentru un proiect finanțat;

- (b) Memorandumul de finanțare se poate aplica uneia sau mai multor etape menționate mai sus;
- (c) Perioada de implementare a proiectului reprezintă, ca regulă generală, perioada necesară pentru finalizarea etapelor sus-menționate până în momentul în care proiectul devine complet operațional și obiectul fizic descris în memorandumul de finanțare a fost finalizat/definitivat.

(5) Evidența documentelor și transparența

Orice cheltuială declarată Comisiei trebuie să se bazeze pe înțelegeri legale obligatorii și/sau pe documente. Este imperativă existența unei evidențe documentare corespunzătoare.

În scopul maximizării transparenței și pentru a permite controlul Comisiei și/sau al autorității naționale competente de control financiar asupra cheltuielilor, fiecare țară beneficiară trebuie să se asigure că orice organism implicat în managementul și implementarea proiectelor a stabilit o evidență contabilă separată privitoare la proiectul descris în memorandumul de finanțare.

(6) Cheltuieli

Cheltuielile trebuie raportate la plățile certificate și făcute efectiv de către autoritatea responsabilă cu implementarea, susținute de facturi plătite sau de documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

„Documentul contabil cu valoare probativă echivalentă” reprezintă orice document transmis de către autoritatea definită la punctul 2 din această secțiune pentru a demonstra că intrările contabile oferă o imagine adevărată și corectă a tranzacțiilor reale implicate, în concordanță cu practicile contabile standard. Este necesară o aprobare prealabilă a Comisiei atunci când se folosesc documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

Secțiunea a III-a

Principalele categorii de cheltuieli eligibile

Ca regulă generală cheltuielile legate de:

- studiile de fezabilitate;
- planificare și proiectare, inclusiv studiul privind impactul asupra mediului;
- pregătirea terenului;
- construcții;
- utilaje și instalații implicate permanent în proiect;
- testare și instruire;

- managementul proiectului;
- măsurile compensatorii și de reducere a impactului asupra mediului;
- alte tipuri de cheltuieli specificate în memorandumul de finanțare;
- măsuri luate ca urmare a prevederilor anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea sunt subiecte eligibile pentru competențele prezentate mai jos.

Secțiunea a IV-a

Studii de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectului

(1) Cheltuieli legate de studiile de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectelor

- (a) Cheltuielile legate de studiile de fezabilitate, planificare incluzând studiile privind impactul asupra mediului, expertize legate de proiect și proiectarea proiectelor sunt, ca regulă generală, eligibile, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie direct legate de unul sau mai multe proiecte și să fie aprobate în mod special printr-un memorandumul de finanțare;
- (b) În acele cazuri, când mai multe proiecte se derulează printr același contract sau când autoritatea responsabilă cu implementarea exercită funcțiile de mai sus pe cont propriu, acestea trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului, bazat pe documente contabile sau pe documente cu valori probative echivalente (de exemplu cu ajutorul sistemului de alocare a timpului).

(2) Implicarea administrației publice

În cazurile în care funcționarii din administrația publică sunt implicați în activitățile menționate la punctul 1(a) al acestei secțiuni, cheltuielile pot fi acceptate ca eligibile de către Comisie, în cazuri clar justificate și în concordanță cu următoarele criterii:

- funcționarul a renunțat temporar la statutul său de funcționar în administrația publică;
- cheltuielile trebuie să aibă la bază un contract privind unul sau mai multe proiecte specificate; în cazul în care un contract se referă la mai multe proiecte, costurile trebuie să fie alocate într-un mod transparent (de exemplu cu ajutorul programărilor în timp);
- cheltuielile trebuie să fie direct legate cu unul sau mai multe proiecte individuale avute în vedere;
- contractul trebuie să fie limitat în timp și nu trebuie să depășească data limită stabilită pentru finalizarea proiectului;
- sarcinile care trebuie îndeplinite pentru acel contract nu trebuie să acopere atribuții administrative generale, ca cele specificate la punctul 1 din secțiunea a VIII-a;
- dispozițiile nu trebuie să fie folosite pentru a ocoli procedurile de achiziții publice ale Comunității.

Secțiunea a V-a Pregătirea terenului și construcțiile

- (1) În cazurile în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție sau părți din acestea, pe cont propriu, costurile trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului bazat pe documente contabile sau pe documente cu valoare probativă echivalentă.

În cazul în care sunt implicați funcționari ai administrației publice, se aplică prevederile specificate la punctul (2) din secțiunea a IV-a.

- (2) Costurile eligibile trebuie să includă doar costurile reale apărute după datele specificate în la punctul (1) din secțiunea a X-a, și legate direct de proiect. Costurile eligibile pot include toate sau numai unele din următoarele categorii:

- costuri privind munca (salarii brute și nete);
- cheltuieli pentru utilizarea durabilă a echipamentelor pe perioada construcțiilor;
- costuri de producție folosite pentru implementarea proiectului;
- costuri de funcționare și alte categorii de cheltuieli, dacă sunt în mod specific justificate; acestea trebuie alocate în mod echitabil, în concordanță cu standardele contabile general recunoscute;
- cheltuielile de funcționare impuse nu sunt eligibile în cazul în care autoritatea menționată la punctul (1) de mai sus este inclusă în administrația publică.

- (3) Ca regulă generală costurile trebuie să fie evaluate la prețul pieței.

Secțiunea a VI-a

Achiziții, închirieri de echipamente și active necorporale

(1) Echipamentul durabil care este parte a cheltuielilor de capital din cadrul proiectului

- (a) Cheltuielile privind achizițiile sau producția de utilaje și echipamente care vor fi permanent instalate și fixate în proiect sunt eligibile dacă acestea sunt prinse în inventarul echipamentului durabil de către autoritatea specificată la punctul (2) din secțiunea a II-a și sunt considerate ca și cheltuieli de capital, în concordanță cu convențiile standard de contabilitate;
- (b) Fără a prejudicia punctul (3) din secțiunea a IX-a, închirierea acestor echipamente este considerată ca parte a costurilor de operare și este neeligibilă.

(2) Achizițiile de active necorporale

Achizițiile și utilizarea activelor necorporale, ca de exemplu patentele, sunt eligibile dacă sunt necesare pentru implementarea proiectului.

(3) Echipamente utilizate pentru implementarea proiectului

- (a) În cazul în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție, sau o parte din acestea, pe cont propriu, cheltuielile privind achizițiile sau producția echipamentelor care sunt angajate pe perioada fazei de implementare a proiectului, nu sunt eligibile.
- (b) Echipamentele durabile, care sunt în mod expres achiziționate sau produse pentru implementarea proiectului, pot fi considerate eligibile dacă acestea sunt fără valoare economică ori distruse după folosință și dacă sunt specificate în memorandumul de finanțare.

(4) Echipamentele durabile utilizate de administrația publică

- (a) Cheltuielile privind achiziția sau închirierea de echipamente durabile utilizate de administrația publică nu sunt eligibile.
- (b) Fără a prejudicia prevederile punctului (2) sau (3) din secțiunea a VIII-a, cheltuielile privind echipamentul sau cele necesare pentru închirierea acestuia, utilizat de administrația publică ca urmare a sarcinilor privind monitorizarea și supervizarea, pot fi eligibile numai cu acordul Comisiei.

Secțiunea a VII-a

Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată

Cheltuielile cu achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată (TVA) nu sunt eligibile.

Secțiunea a VIII-a

Cheltuieli administrative

(1) Principii generale

Ca regulă generală, cheltuielile administrației publice, inclusiv salariile funcționarilor de la nivel național, regional și local nu sunt eligibile pentru asistență (inclusiv asistență tehnică), cu excepția cheltuielilor clar fundamentate provenite din obligațiile ce revin pentru realizarea controalelor financiare, monitorizării financiare și fizice, evaluarea și prevenirea neregulilor și a cheltuielilor care intră sub incidența obligațiilor de recuperare a sumelor pierdute.

Cu excepția Fondului Național, costurile care includ salariile legate de angajarea temporară, la inițiativa Comisiei, a personalului temporar, fie funcționari publici, fie proveniți din sectorul privat, pentru lucrări privind managementul, urmărirea, evaluarea și controlul sunt eligibile prin măsuri de asistență tehnică așa cum sunt definite în la punctul (3) din secțiunea I.

Echipamentului pentru monitorizare poate fi eligibil dacă este permis în mod specific printr-o măsură de asistență tehnică menționată în memorandumul de finanțare.

(2) Organizarea Comitetelor de monitorizare

- (a) Fără a prejudicia punctul (1) de mai sus, cheltuielile apărute în organizarea procesului de monitorizare sunt eligibile prin prezentarea unor documente justificative;
- (b) Ca regulă generală, costurile permise includ una sau mai multe dintre următoarele categorii:
- servicii de traducere;
  - închirierea de săli de conferință și aranjamentele auxiliare;
  - închirierea de echipamente audio-video și alte echipamente electronice necesare;
  - procurarea documentației și facilităților aferente;
  - taxe pentru participarea experților;
  - cheltuieli pentru călătorii.
- (c) Salariile și alocațiile pentru funcționarii din administrația publică intervenite în acest context nu sunt eligibile.

(3) Întâlniri la cererea Comisiei

Regulile prevăzute la punctul (2) de mai sus pot fi aplicate prin analogie la organizarea de întâlniri ad-hoc la cererea Comisiei.

Secțiunea a IX-a

Alte tipuri de cheltuieli

(1) Managementul și supervizarea proiectului

Cheltuielile referitoare la managementul și supervizarea proiectului sunt, ca regulă generală, eligibile. Sunt aplicate prevederile specificate la punctele (1) și (2) din Secțiunea a IV-a.

(2) Costuri financiare

Nici un tip de costuri financiare legate de realizarea proiectului nu este eligibil; acestea privesc în particular dobânzile pentru finanțarea intermediară, comisioane bancare, comisioane de garanție, etc.

Garanțiile bancare legate de împrumuturile bancare folosite pentru finanțarea proiectului pot fi eligibile cu acordul Comisiei.

(3) Tehnici financiare care nu implică un transfer imediat al activelor proprii

Fără a prejudicia prevederile punctului (2), tehnicile financiare, care nu necesită implicarea imediată a transferului activelor proprii pot fi considerate eligibile, dacă sunt justificate și aprobate în memorandumul de finanțare.

Țările beneficiare trebuie să demonstreze, printr-o analiză a riscurilor, că tehnicile folosite sunt mai avantajoase din punct de vedere economic decât achiziționarea directă a unor bunuri.

(4) Cheltuieli de operare, costuri curente ale proiectelor finanțate

- (a) Nici un tip de costuri de operare apărute după finalizarea proiectului nu sunt eligibile;
- (b) Ca excepție de la prevederile punctului (a) de mai sus, cheltuielile pentru pregătirea personalului pentru operare și testarea proiectului și a echipamentelor pot fi luate în considerare ca și cheltuieli eligibile pentru o anumită perioadă, definită în memorandumul de finanțare.
- (c) Principiile definite la punctele (a) și (b) menționate mai sus sunt valabile, de asemenea, pentru o componentă individuală completă a unui proiect sau a unui grup de proiecte, chiar și în cazul în care întregul proiect nu a fost încă finalizat.

(5) Măsurile de publicitate și informare

Cheltuielile pentru măsurile luate în conformitate cu prevederile anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea sunt eligibile.

Secțiunea a X-a

Perioada de eligibilitate

(1) Limita inițială de timp privind eligibilitatea

Limita inițială de timp privind eligibilitatea este evaluată diferențiat în conformitate cu următoarele situații:

- (a) Când selecția proiectului, licitația și contractarea de către țările beneficiare fac obiectul aprobării ex-ante a Comisiei⁴, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care memorandumul de finanțare al proiectului este semnat de Comisie.

În caz excepțional, când finanțarea proiectului este realizată printr-o combinație fie de la BEI, fie de la alta instituție finanțatoare și asistența financiară nerambursabilă ISPA, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data încheierii acordului cu BEI sau cu altă instituție finanțatoare, pentru fiecare proiect. Ca regulă generală, această dată nu trebuie să fie mai devreme de 6 luni de la data menționată la primul subparagraf. Sunt necesare în mod obligatoriu următoarele condiții:

- lucrările și contractele pentru care se aplică prevederile trebuie să fie identificate în memorandumul de finanțare;
- BEI sau altă instituție finanțatoare certifică respectarea prevederilor articolelor 108 (2), 109 (2) și (3), 114 (1), 115, 117 și 118 ale Reglementării financiare aplicabilă bugetului general al Comisiei Europene.

⁴ Vezi Articolul 12.(1), Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

În cazurile de mai sus, ca regulă generală, Comisia dispune aplicarea, după examinarea de către Comitetul de management ISPA, a prevederilor articolului 114 (2) din Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Comisiei Europene.

- (b) După decizia Comisiei de a acorda sprijin agențiilor de implementare ale țărilor candidate pe baze descentralizate⁵, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care cererea de finanțare ajunge la Comisie (serviciul ISPA), cu condiția ca cererea de finanțare să poată fi considerată completă.

Plățile efectuate înainte de data specificată la punctele (a) și (b) de mai sus sunt neeligibile.

(2) Modificări ale proiectelor

- (a) Orice modificare a unui proiect aprobat, care este egală sau mai mare de 5 milioane euro ori de 20% din costul total al acestuia, oricare ar fi mai mic, trebuie considerată o modificare substanțială a proiectului. Modificările majore ale obiectelor fizice ale proiectelor care schimbă natura acestuia sunt de asemenea tratate ca fiind "substanțiale".

Regulile stabilite la paragraful (1), se aplică și pentru eligibilitatea cheltuielilor privind modificările de mai sus.

- (b) Pentru orice altă modificare a proiectului, cheltuielile privind noi elemente fizice suplimentare sau extinse sunt eligibile din momentul în care cererea de modificare este primită de Comisie (serviciul ISPA).
- (c) Cererea pentru modificări și informațiile relevante atașate la aceasta pot fi prezentate comitetului de monitorizare. Înregistrarea cererii și a materialelor depuse trebuie să fie făcută în minuta întâlnirii.

(3) Timpul limită final privind eligibilitatea

- (a) Data finală a eligibilității este specificată, ca regulă generală, în Articolul 4, paragraful 3 din memorandumul de finanțare.
- (b) Data finală depinde de plățile făcute de către autoritatea responsabilă cu implementarea.
- (c) Data finală a eligibilității este prevăzută în memorandumul de finanțare respectiv. După ce aceasta dată a expirat, beneficiarul dispune de o perioadă de șase luni pentru a supune Comisiei solicitarea de plată finală împreună cu raportul final și o notificare, așa cum este prevăzut în paragraful (6) din secțiunea a III-a din anexa nr. III.1 și în apendicele B la anexa nr. III.4 la memorandumul de finanțare.
- (d) Comisia nu poate extinde această perioadă de șase luni.

Secțiunea a XI-a

Cererile de plată

Cererile de plată prezentate Comisiei de către țările beneficiare au la bază facturile deja plătite, așa cum sunt definite la punctul (6) din Secțiunea a II-a.

În cazul lucrărilor angajate de către un concesionar sau de un organism echivalent, autoritatea guvernamentală responsabilă trebuie să certifice corectitudinea cheltuielilor.

Cererile de plată trebuie să fie înregistrate și certificate de către Responsabilul Național cu Autorizarea. Cererile sunt apoi înaintate Comisiei prin intermediul Delegației Comisiei Europene.

Secțiunea a XII-a

Alte elemente nespicate în detaliu

- (1) Orice întrebări apărute, care nu sunt explicit specificate în principiile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate prin ISPA, trebuie discutate cu Comisia. Comisia se va strădui să răspundă întrebărilor în mod deschis, în spiritul înscris în aceste principii și cu referire la principiile stabilite pentru fondurile de coeziune.
- (2) În cazul conflictelor dintre aceste principii și regulile naționale de eligibilitate, principiile prezentate mai sus trebuie să primeze.

⁵ Vezi Articolul 12.(2), Reglementarea Consiliului (CE) nr 1266/99 din 21 iunie 1999

Model de cerere de plată pentru raportarea progresului financiar și fizic

INSTRUMENTUL PENTRU POLITICI STRUCTURALE DE PREADERARE – ISPA
SOLICITARE DE PLATĂ

A. TIPUL PLĂȚII

Plăți peste 80% ☐	Plăți intermediare ☐	
	Plăți ale balanței finale ☐	

B. FONDUL NAȚIONAL / IDENTIFICAREA CONTULUI

Numele:
Adresa:
Persoana de contact:
Telefon: Fax:
E-mail:
Denumirea băncii:
Sediul băncii:
Codul poștal: Oraș:
Numărul contului: Codul scurt:

C. MĂSURA

Denumirea măsurii:
Codul măsurii ISPA: Codul național de referință:
Nr. memorandumului de finanțare curent:
Data:

D. AUTORITATEA RESPONSABILĂ CU IMPLEMENTAREA

Denumire:
Adresa:
Cod poștal: Oraș:
Persoana de contact:
Telefon:
E-mail:

E. CHELTUIELI INTERVENITE ȘI PLĂȚI ISPA

- a) cheltuieli eligibile confirmate la data:
 b) în această solicitare de plată:
 c) = a)+b) cheltuieli cumulative la data:
 d) plăți cerute de această aplicație:
 e) = d)/b) % din cheltuielile confirmate:

Totalul plăților ISPA primite de către Fondul Național (FN) până la data:

F. CHELTUIELILE ELIGIBILE CURENTE PE CATEGORII Moneda: euro

Categorii de cheltuieli *	Cheltuieli în memorandumul de finanțare curent	Cheltuieli confirmate anterior	Cheltuieli confirmate în această cerere de plată până la data:	Totalul cheltuielilor confirmate	Rata de execuție financiară
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)	(5)=(4)/(1)
Taxe de proiectare					
Pregătirea terenului					
Principalele lucrări					
Utilaje și echipamente					
Asistență tehnică					
Supervizare					
Altele					
Total					

*Categoriile prezentate sunt exemple care pot fi ajustate în vederea reflectării stadiului real al proiectului. Este de dorit o defalcare pe contract.

G. INDICATORII FIZICI AI EXECUȚIEI						
Tipul lucrării *	Indicatori fizici *		Execuția fizică până la data plăților anterioare	Până la (data)	Până la (data)	Rata execuției fizice %
	Unitatea	Cantitatea		Execuția fizică referitoare la această cerere de plată	Execuția fizică referitoare la cererea de plată totală înaintată	
		(1)	(2)	(3)	4=(2)+(3)	5=(4)/(1)

* categoriile utilizate vor fi cele prezentate în formularul F.

H. SCURTĂ DESCRIERE A LUCRĂRILOR EFECTUATE
A se detalia progresul înregistrat de la ultima aplicație

I. CONDIȚII SPECIFICE PRIVITOARE LA MĂSURILE ARTICOLULUI 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE (M.F.)
A se preciza condițiile specifice, dacă acestea există, și modul în care acestea au fost îndeplinite.

J. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE SAU COMUNITARE (Anexa III.1a memorandumul de finanțare)
A se preciza observații și recomandări, dacă acestea există (cu referiri complete la sursa acestora), și modul în care acestea au fost îndeplinite.

K. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE ȘI LEGISLATIVE (Anexa nr. III.1 la memorandumul de finanțare)
A se face referire la orice tip de probleme care pot apărea în implementarea măsurilor, inclusiv devieri de la planul de finanțare original și a se furniza explicații cu privire la acțiunile întreprinse pentru corectarea acestora.

L. MĂSURI ADOPTATE ÎN SCOPUL INFORMĂRII CU PRIVIRE LA ASISTENȚA OFERITĂ DE COMUNITATE (Anexa nr. III.6 la memorandumul de finanțare)
Panouri ridicate la locul execuției? Da ☐ Nu ☐
Mijloacele folosite pentru informarea publicului asupra măsurilor în cauză:
Presa ☐ Televiziune ☐ Radio ☐
Alte mijloace audio-vizuale ☐
Tipul documentației scrise, disponibile pentru public

M. CONFIRMAREA RESPONSABILITĂȚII NAȚIONALE CU AUTORIZAREA
Prin prezenta declar că cheltuielile eligibile confirmate se referă la articolele deja plătite și la investițiile aprobate, și care nu sunt rezultat al schimbării măsurii sau lucrărilor în afara măsurii descrise, și că documentele originale privind plățile indicate în listele anexate, sunt păstrate de aceasta entitate sau de autoritatea de implementare, stampilate corect și disponibile în vederea consultării având ca scop principal verificarea acestora.
Data: _____
Semnatura și autentificarea _____

ANEXA LA CEREREA DE PLATĂ

FACTURI*

Denumirea măsurii:

Codul măsurii ISPA:

Memorandumul de finanțare nr.:

Codul național:

Data:

Furnizor și Contract	Factura nr.	Data	Chitanța nr.	Data	Valoarea	Observații
Total						

* copii ștampilate corect ale evidențelor contabile referitoare la cheltuielile trebuie anexate la copia cererii de plată transmisă de Responsabilului Național cu Autorizarea.

VERIFICĂRI ȘI CONTROALE EFECTUATE (Anexa nr. III.1 la memorandumul de finanțare)

Controlul fizic al lucrărilor	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
Controlul financiar:	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:

Anexa nr. III.3.b

**MODEL CE VA FI ÎNAINȚAT COMITETULUI DE MONITORIZARE
DIN ZIUA/LUNA/ANUL**

FIȘA DE MONITORIZARE ISPA

1A. IDENTIFICAREA MĂSURII

Denumirea măsurii:

Codul măsurii ISPA:

Agenția de Implementare:

Rata asistenței ISPA:

Data semnării Memorandumului de finanțare: - Comisia

- Țara

Numărul amendamentului Memorandumului de finanțare: - Comisia

- Țara

1B. AGENȚIA DE IMPLEMENTARE (AI)

Numele:

Adresa:

Codul poștal:

Localitatea:

Persoana de contact:

Telefon:

E-mail:

2. SCURTĂ DESCRIERE CRONOLOGICĂ A ACTIVITĂȚILOR / LUCRĂRILOR REALIZATE

3. CONDIȚII SPECIFICE REFERITOARE LA MĂSURĂ (ARTICOLUL 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE MF)

Se va face referire la condițiile specifice, dacă există, și se va preciza modul în care au fost îndeplinite, precum și data îndeplinirii acestora (nr. scrisorii Comisiei prin care se aduce la cunoștință îndeplinirea condițiilor respective).

4. ACTUALIZAREA PLANULUI DE ACHIZIȚII							
Contract (Nr., Tip&Descriere)*	Data publicării anunțului de previzionare a licitației	Tipul licitației vizate**	Data publicării anunțului de licitație		Costul contractului / costul estimativ al contractului milioane euro	Tipul co- finanțării	Data semnării și numele câștigătorului / stadiu***
			Dacă nu s- a publicat	Dacă s-a publicat			
			Data estimativă	Data, nr. MO/ Internet			
Semnat							
În pregătire							

(*) Specificați contractul principal.

(**) Indicați dacă acordul contractual va fi conform Cărții FIDIC Roșii, Galbene sau Argintii. Specificați dacă licitația este local, internațională sau restrânsă și justificați procedura în cazul precalificării.

(***) Pentru contractele aflate în pregătire, oferiți câteva detalii despre stadiul pregătirii documentelor de licitație.

5.		PLANUL DE CHELTUIELI				UM: EURO			
Anul	Costul eligibil total		Plățile efectuate		Cheltuieli viitoare estimative		Cheltuieli totale		Diferență/ Cost total ^o (9)=((7)-(2))/total (2)
	Estimarea inițială*	Estimarea acceptată curentă **	(până la data raportării)	(^o %) (3)/(2)	(de la data raportării)	(^o %) (5)/(2)	(7)=(3)+ (5)	(^o %) (7)/(2)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
2000									
2001									
2002									
Trim 1									
Trim 2									
Trim. 3									
Trim 4									
2003									
Trim 1									
Trim 2									
Trim 3									
Trim 4									
2004									
2005									
2006									
Total									

Propuneri de schimbare a Planului Financiar   Da   Nu

Transmise la CE în data de:

Vor fi transmise la CE în data de:

Vor fi prezentate în cadrul Comitetului de Monitorizare (atașați planul și motivele schimbării)

* La momentul semnării Memorandumului de Finanțare

** Ultimul Comitet de Monitorizare

6. FISA INFORMATIVA PRIVIND EXECUTIA FIZICA SI FINANCIARA (*)											
Categoriile de cheltuieli eligibile (*)	Execuția fizică					Execuția financiară					
	Indicatori fizici (*)		Execuția fizică de la ultimul Comitet de Monitorizare	Execuția fizică până la actualul Comitet de Monitorizare	Rata executiei fizice (%)	Indicatori financiari		Cheltuieli de la ultimul Comitet de Monitorizare	Cheltuieli până la actualul Comitet de Monitorizare	Rata executiei financiare (5)	Progres fizic
	UM	Cantitate				Costul eligibil estimat (euro)	% din cost				
	(1)		(2)	(3)	4=(3)/(1)	(5)	(6)	(7)	(8)	9=8/5	10=4*6/100
TOTAL											

(*) se va acoperi 100% din costul eligibil.

7. CAUZA DIFERENȚELOR (DACĂ EXISTĂ) DINTRE EXECUȚIA FIZICĂ ȘI CEA FINANCIARĂ
EXPLICAȚII PRIVIND ÎNTÂRZIERILE (DACĂ EXISTĂ)

8. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE SAU LEGALE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va face referire la orice problemă apărută în implementarea măsurii, incluzând, ca punct de plecare, planul de finanțare original și se va explica ce acțiuni au fost întreprinse pentru a fi corectate.

Se va face referire la orice suspendare, corecție financiară și/sau neregularitate.

9. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE ȘI/SAU COMUNITARE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va prezenta, pe scurt, observațiile sau recomandările, dacă există, (cu referire la sursă) și se va declara modul prin care s-a răspuns la acestea.

10. MĂSURI ADOPTATE PENTRU PROMOVAREA ASISTENȚEI COMUNITARE (ANEXA NR. III.6 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Panouri ridicate la locul execuției? Da Nu

Mijloacele de comunicare utilizate pentru informarea publicului despre măsură:

Presă Televiziune Radio

Alte mijloace audio-vizuale

Tipul documentației tipărite aflată la dispoziția publicului:

11. DATA PREVĂZUTĂ PENTRU FINALIZARE

În memorandumul de finanțare inițial (data finală inițial stabilită):

În memorandumul de finanțare curent (data finală în memorandumul de finanțare de modificat):

Data prevăzută pentru finalizare:

Modificarea datei va fi propusă în comitetul de monitorizare: Da

Nu

Anexa nr. III.3.c

Model pentru solicitarea de modificări

PROPUNEREA DE MODIFICARE ISPA		
Autoritatea Responsabilă cu implementarea:		
1. IDENTIFICAREA MĂSURII		
Denumirea măsurii:		
Autoritatea responsabilă cu implementarea:		Data:
Codul măsurii ISPA:		
Rata finanțării ISPA:		
2. SCHIMBAREA DATEI DE FINALIZARE A MĂSURII		
Data curentă:		Data propusă spre finalizare:
3. SCHIMBĂRI PROPUSE ÎN PLANUL DE FINANȚARE (*) euro		
	Cheltuieli eligibile totale conform Memorandumului de finanțare în vigoare	Cheltuieli eligibile efectuate sau previziuni pentru cheltuielile totale
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		
După 2006		
Total		
Solicitare de creștere a asistenței		☐ ☐
Suma solicitată ca și creștere – dacă este cazul (euro)		
(*) de anexat planul de finanțare modificat		

4. MODIFICĂRI ÎN COSTURILE ELIGIBILE ALE MĂSURII				euro
Categoria de cheltuieli (*)	Costuri totale eligibile curente	Modificarea solicitată	Costuri totale eligibile propuse	
Proiectare				
Organizare de șantier				
Lucrări				
Utilaje și echipamente				
Asistență tehnică				
Supervizare				
Altele (specificați)				
Total				

(*) Categoriile prezentate sunt exemple care pot fi ajustate în vederea reflectării stadiului real al proiectului. Este de dorit o defalcare pe contract.

5. MODIFICĂRI ALE INDICATORILOR FIZICI			
Tipul lucrării	Unitate	Data estimată pentru finalizare	Propuneri

6. MODIFICĂRI ALE CARACTERISTICILOR MĂSURII
A se detalia.

7. MOTIVE PENTRU MODIFICĂRILE PROPUSE
A se detalia.

Propunerea de modificare:
 Data înaintării solicitării de modificare:
 Semnatura coordonatorului național ISPA:

*Anexa nr. III.4***Acord privind cerințele minime de control financiar aplicabile măsurilor finanțate prin ISPA****Secțiunea 1**

Acordul privind cerințele minime pentru controlul financiar aplicabil măsurilor finanțate prin ISPA, denumit în continuare CMCF, se aplică asistenței financiare furnizate în baza prezentului memorandum de finanțare și sunt implementate de către administrația țării beneficiare.

Secțiunea a 2-a

- (1) Sistemele de control și management ale țării beneficiare trebuie:
  - (a) să asigure implementarea corespunzătoare a asistenței în concordanță cu obiectivele managementului financiar adecvat;
  - (b) să furnizeze o certificare corespunzătoare a validității solicitărilor pentru plățile intermediare și plata finală, bazată pe cheltuielile efectuate;
  - (c) să furnizeze un sistem de audit corespunzător;
  - (d) să specifice instituțiile și responsabilitățile și, în particular, controlul efectuat la diferite nivele pentru a asigura validitatea certificării;
  - (e) să faciliteze identificarea posibilelor puncte slabe sau riscuri ce pot apărea în executarea acțiunilor și a proiectelor;
  - (f) să stabilească măsurile corective necesare pentru eliminarea punctelor slabe, riscurilor sau neregulilor identificate pe parcursul execuției proiectului, în particular în ceea ce privește managementul financiar.
- (2) Pentru atingerea obiectivelor CMCF un sistem de audit corespunzător este cel care îndeplinește cerințele menționate în apendicele A.

Secțiunea a 3-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să organizeze controale periodice sau finale ale măsurilor și proiectelor, denumite de în continuare controale, efectuate în particular pentru:
  - (a) a verifica eficiența sistemelor de management și control în vigoare;
  - (b) a verifica selectiv, pe baza analizei riscului, declarațiile de cheltuieli de la diferitele nivele implicate.

- (2) Țările beneficiare trebuie să organizeze o distribuție egală a controalelor pe parcursul perioadei în cauză.
- (3) La selecția măsurilor și proiectelor ce vor face obiectul controalelor se va avea în vedere:
  - (a) controlul unui eșalon reprezentativ de proiecte în ceea ce privește tipul și mărimea lor;
  - (b) factorii de risc identificați de controalele naționale sau ale Comunității;
  - (c) concentrarea proiectelor sub tutela unor autorități de implementare sau beneficiari finali, astfel încât principalele autorități de implementare și beneficiarii finali să fie subiectul aceluiași tip de control înainte de finalizarea fiecărui proiect.

Secțiunea a 4-a

Pe parcursul controalelor, țările beneficiare trebuie să urmărească verificarea următoarelor:

- (a) aplicarea practică și eficacitatea sistemelor de management și control;
- (b) corespondența între înregistrări și documentele justificative la nivelul beneficiarului final și al autorităților intermediare, pentru un număr adecvat de documente contabile;
- (c) existența unui sistem de audit adecvat;
- (d) natura și calendarul cheltuielilor relevante (angajamente și plăți) pentru un număr adecvat de cheltuieli, corespunzător cerințelor Comunității, în ceea ce privește caracteristicile fizice aprobate ale proiectului și al lucrărilor executate;
- (e) utilizarea proiectului este în concordanță cu cea descrisă în solicitarea de cofinanțare din partea Comunității;
- (f) contribuțiile financiare sunt în limitele stipulate în memorandumul de finanțare și sunt plătite beneficiarului final fără nici un fel de reducere sau întârziere nejustificată;
- (g) a fost făcută disponibilă cofinanțarea națională corespunzătoare;
- (h) măsurile cofinanțate au fost implementate în concordanță cu prevederile memorandumului de finanțare corespunzător măsurii finanțate.

Secțiunea a 5-a

Controalele trebuie să stabilească dacă anumite probleme apărute au un caracter sistematic sau prezintă un risc pentru alții; trebuie, de asemenea, să identifice cauzele unor astfel de situații, orice examinări ulterioare care sunt necesare și acțiunile corective și preventive care sunt necesare.

Secțiunea a 6-a

Fiecare țară beneficiară și Comisia trebuie să se consulte cel puțin o dată pe an în vederea coordonării programelor de control pentru a se putea maximiza efectele benefice ale tuturor resurselor alocate pentru control la nivel național și Comunitar. Aceste consultări trebuie să se refere la tehnicile de analiză a riscului ce vor fi aplicate și trebuie să țină cont de controalele recente, rapoartele și comunicările autorităților naționale, ale Comisiei și Curții Europene de Conturi.

Secțiunea a 7-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să asigure investigarea și soluționarea corespunzătoare a neregulilor evidente raportate în urma controalelor naționale sau comunitare.
- (2) Dacă o neregulă evidentă nu a fost soluționată în mod corespunzător în termen de șase luni din momentul în care a fost raportată autorității de implementare în cauză, țara beneficiară trebuie să informeze Comisia, în cazul în care nu a informat-o în condițiile prevăzute anexei nr. III.5.
- (3) Pentru paragrafele (1) și (2), "soluționat corespunzător" înseamnă prezentarea de dovezi suficiente, care să demonstreze că neregula nu a existat sau a fost corectată, de către beneficiarul final sau de către autoritatea de implementare în fața persoanei sau a organizației adecvate, responsabilă pentru control în țara beneficiară.

Dacă o anumită neregulă are un caracter sistematic, "soluționat corespunzător" înseamnă adoptarea pașilor necesari pentru corectarea cazurilor care nu au fost identificate în mod individual în cadrul controalelor, pentru a se preveni repetarea lor.

- (4) Dovezile la care se face referire în paragraful (3) pot consta în copii ale înregistrărilor contabile și documentelor relevante sau orice alt document necesar.

Secțiunea a 8-a

- (1) Țara beneficiară va prezenta Comisiei o declarație elaborată de către o persoană sau organizație independentă de serviciul de implementare, al cărei model indicativ este descris în apendicele B, nu mai târziu de data solicitării plății finale referitoare la măsura finanțată. Declarația va cuprinde concluziile controalelor efectuate în anii precedenți și va furniza concluzii referitoare la validitatea solicitării efectuării plății finale, a legalității și regularității operațiunilor, cu evidențierea declarației finale privind cheltuielile.

- (2) În cazul în care există puncte slabe importante în ceea ce privește managementul și controlul, sau frecvența ridicată a neregulilor înregistrate nu permite furnizarea unei asigurări de ansamblu pentru validitatea solicitării efectuării plății finale, declarația trebuie să se refere la aceste circumstanțe și să furnizeze o evaluare a dimensiunii problemelor și a impactului financiar.

În asemenea cazuri Comisia poate solicita efectuarea unui control în vederea identificării și rectificării neregulilor într-o perioadă specificată de timp.

Secțiunea a 9-a

Țările beneficiare vor informa Comisia până la data de 30 iunie a fiecărui an, iar pentru prima oară până la data de 30 iunie 2002 cel târziu în ceea ce privește aplicarea CMCF în anul calendaristic precedent, cu referire specială la cerințele secțiunii a 2-a și incluzând orice completări sau actualizări necesare ale descrierii sistemelor de management și control, cerute în secțiunea a IX-a din anexa nr. III.1.

Secțiunea a 10-a

Comisia și țara beneficiară trebuie să lucreze împreună pentru a se asigura că obiectivele acestui acord sunt îndeplinite în cadrul aranjamentelor administrative din fiecare țară beneficiară.

Secțiunea a 11-a

- (1) Persoanele și organizațiile responsabile pentru implementarea operațiunilor cofinanțate de către Comunitate trebuie să se asigure că toate documentele și evidențele contabile necesare pentru control sunt furnizate oficialilor responsabili de efectuarea controlului sau persoanelor împuternicite pentru aceasta.
- (2) Oficialii responsabili de efectuarea controlului sau persoanele împuternicite pentru aceasta pot solicita să le fie furnizate extrase sau copii ale documentelor sau evidențelor contabile menționate în paragraful (1).

Secțiunea a 12-a

Informațiile colectate pe parcursul controalelor trebuie să fie protejate de secretul profesional, în concordanță cu prevederile relevante ale legislației naționale și Comunitare. Aceste informații nu pot fi comunicate altor persoane decât celor care, conform atribuțiilor lor în cadrul țării beneficiare sau în cadrul instituțiilor Comunitare, trebuie să intre în posesia acestora pentru îndeplinirea atribuțiilor respective.

Secțiunea a 13-a

Oficialii Comisiei Europene trebuie să aibă acces la toate documentele elaborate în scopul efectuării controlului în cadrul CMCF sau la cele referitoare la controale deja efectuate, inclusiv la informațiile stocate în sistemele de procesare a datelor.

Secțiunea a 14-a

Prevederile acestui acord nu împiedică țările beneficiare să aplice procedurile naționale de control mai riguroase decât cele descrise aici.

**DESCRIEREA SUCCINTĂ A CERINTELOR REFERITOARE LA
INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU
UN SISTEM DE AUDIT CORESPUNZĂTOR**

Un sistem de audit corespunzător, descris în secțiunea a 2-a (c), este îndeplinit pentru o anumită formă de asistență când:

- (1) Evidențele contabile ținute la nivelul de management corespunzător furnizează informații detaliate despre plățile făcute beneficiarilor finali pentru fiecare proiect cofinanțat, inclusiv data înregistrării contabile, suma fiecărei cheltuieli, identificarea documentului justificativ, data și metoda de plată; înregistrările vor fi susținute de documentele justificative necesare (de exemplu, facturi).
- (2) În cazul cheltuielilor care au doar parțial legatură cu operațiunile cofinanțate de către Comunitate, există justificări suficiente care să demonstreze corectitudinea alocării sumelor între cele cofinanțate de către Comunitate și celelalte operații. Justificări similare există de asemenea pentru toate tipurile de cheltuieli, care sunt recunoscute ca eligibile ca și valoare sau în raport cu celelalte costuri.
- (3) Planurile tehnice și financiare ale proiectelor, rapoartele de progres, documentele privind aprobarea grantului, procedurile de licitație și contractare, etc., sunt păstrate disponibile la nivelul de management adecvat.
- (4) La raportarea plăților către o autoritate intermediară, informațiile menționate în paragraful (1) sunt incluse într-o declarație de cheltuieli detaliată, care precizează, pentru fiecare proiect cofinanțat de Comunitate, fiecare cheltuială individuală, în vederea întocmirii sumei totale certificate. Aceste declarații detaliate de cheltuieli constituie documentele de bază pentru înregistrările contabile ale autorităților intermediare.
- (5) Autoritățile intermediare vor ține înregistrări contabile pentru fiecare proiect în parte și pentru sumele cheltuielilor certificate de fiecare dată de către beneficiarii finali. La raportarea către ofițerul menționat în paragraful (9) din secțiunea a III-a din anexa nr. III, autoritățile intermediare vor prezenta o listă a proiectelor aprobate în cadrul fiecărei forme de asistență, împreună cu informațiile pentru fiecare proiect în parte cuprinzând cel puțin o identificare completă a proiectului și beneficiarului final, data aprobării asistenței financiare nerambursabile, sumele alocate și plătite, perioada acoperită de cheltuieli și suma cheltuielilor pe măsuri și subprograme. Aceste informații constituie documentația justificativă a înregistrărilor contabile făcute de autoritățile desemnate și baza pentru pregătirea declarațiilor de cheltuieli care vor fi prezentate Comisiei.
- (6) În cazul în care beneficiarii finali raportează direct autorității desemnate, declarațiile detaliate de cheltuieli, menționate în paragraful (4), constituie documentația justificativă pentru înregistrările contabile ale autorității desemnate, care este responsabilă pentru întocmirea listei de proiecte menționată în paragraful (5).
- (7) În cazurile în care una sau mai multe autorități intermediare intervin între beneficiarul final și autoritățile desemnate, fiecare autoritate intermediară solicită, pentru a-și asuma responsabilitate, declarații detaliate ale sumelor cheltuite procesate la un nivel inferior, pentru a fi folosite ca documentație justificativă pentru propriile înregistrări contabile, din care va raporta mai sus un rezumat al sumelor cheltuite pentru fiecare proiect în parte.
- (8) În cazul unor alte moduri de organizare a procedurilor de management și de informare, inclusiv transferurile computerizate de date, toate autoritățile implicate vor obține suficiente informații de la nivelul inferior pentru a își justifica propriile înregistrări contabile și sumele raportate la nivel superior, asigurând în acest fel un sistem de audit corespunzător a rezumatelor sumelor raportate Comisiei pentru fiecare cheltuială și pentru documentele justificative la nivelul beneficiarului final.

Apendicele B

MODEL INDICATIV AL DECLARAȚIEI CARE TREBUIE ATAȘATĂ LA CEREREA FINALĂ DE PLATĂ

Către Comisia Europeană
Directoratul General
REGIO

Subiect: <Măsura finanțată prin ISPA numărul și localizarea>

(1) Subsemnatul, ...(se specifică numele, funcția și serviciul), am examinat declarația finală de plată pentru ..... (se indică măsura finanțată prin ISPA și perioada acoperită) împreună cu cererea către Comisie pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară.

SCOPUL CONTROLULUI

(2) Am condus controlul în concordanță cu prevederile CMCF, am planificat și executat controlul în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că declarația finală de cheltuieli și solicitarea de plată a sumelor provenite din asistența comunitară nu conțin declarații false..... (Se descriu pe scurt etapele practice de executare a controlului).

OBSERVAȚII

(3) Scopul controlului a fost îngrădit de următoarele:

- (a) .....
- (b) .....
- (c) ....., etc.

(Se vor indica limitările controlului, de exemplu probleme sistemice, deficiențe de management, lipsa unui audit constant, lipsa documentației ajutoare, cazurile aflate în proceduri legale, etc.; se va estima suma cheltuielilor afectate de aceste limitări și ajutorul Comunitar corespunzător acestora).

(4) Controlul, împreună cu concluziile oricărui alt control național sau din partea Comunității la care am avut acces, au dezvăluit o frecvență joasă/ridică (se va indica corespunzător; dacă este ridicată se va explica) a erorilor/neregulilor. Toate erorile/neregulile au fost rezolvate satisfăcător de către autoritățile de management și nu par să afecteze suma provenită din asistența comunitară, cu următoarele excepții:

- (a) .....
- (b) .....
- (c) ....., etc.

(Se indică erorile/neregulile care nu au fost rezolvate corespunzător, și pentru fiecare caz, posibilul caracter sistemic al acestora și extinderea problemelor și mărimea sumelor provenite din asistența comunitară care par să fie afectate de acestea).

CONCLUZII

În cazul în care nu există limitări ale controlului, iar frecvența erorilor depistate este redusă și toate problemele au fost rezolvate în mod satisfăcător:

- (5) (a) În urma controlului și a concluziilor oricărui control național sau din partea Comunității, la care am avut acces, opinia mea este că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară pare să fie validă.

În cazul în care există unele limitări ale controlului, dar frecvența erorilor nu este ridicată, sau dacă există probleme care nu au fost rezolvate satisfăcător:

- (b) Cu excepția problemelor la care s-a făcut referire la punctul (3) și (sau) erorile/neregulile care par că nu au fost rezolvate în mod satisfăcător și la care s-a făcut referire la punctul (4), opinia mea, bazată pe controlul efectuat și pe concluziile oricărui control național sau din partea Comunității la care am avut acces, este că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară pare să fie validă.

În cazul în care există unele limitări majore ale controlului sau dacă frecvența erorilor depistate este ridicată, chiar dacă erorile/neregulile au fost rezolvate în mod satisfăcător:

- (c) Din cauza problemelor la care am făcut referire la punctul (3) și (sau) a frecvenței ridicate a erorilor menționate la punctul 4, nu sunt în poziția de a exprima o opinie asupra declarației finale de cheltuieli și asupra solicitării făcute Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară.

Anexa nr. III. 5**Acord cu privire la nereguli și la recuperarea sumelor încasate eronat prin ISPA****Secțiunea 1**

Acest acord nu trebuie să afecteze aplicarea în țara beneficiară a regulilor referitoare la procedurile penale sau cooperarea judiciară dintre țările beneficiare ori dintre Comisie și țările beneficiare cu privire la problemele penale.

Secțiunea a 2-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să comunice Comisiei în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a memorandumului de finanțare:
  - prevederile stabilite de lege, reglementările sau acțiunile administrative pentru aplicarea măsurilor finanțate prin ISPA;
  - lista cuprinzând autoritățile și organismele responsabile cu aplicarea măsurii, principalele prevederi referitoare la rolul și funcționarea acestor autorități și organisme și la procedurile pentru aplicarea cărora sunt responsabile.
- (2) Țările beneficiare trebuie să comunice imediat Comisiei orice amendamente la informațiile furnizate prin îndeplinirea cerințelor paragrafului (1).
- (3) Comisia trebuie să studieze comunicările făcute de țările beneficiare și trebuie să le informeze asupra concluziilor rezultate. Aceasta trebuie să rămână în contact cu țările beneficiare atât timp cât este necesar pentru îndeplinirea prevederilor acestei secțiuni.

Secțiunea a 3-a

“Neregulă” înseamnă orice încălcare a prevederilor memorandumului de finanțare rezultând dintr-o acțiune sau omisiune a unui operator economic, care are, sau a avut ca efect prejudicierea bugetului general al Comunității și/sau a legilor naționale relevante sau o grupă de cheltuielă nejustificată.

Secțiunea a 4-a

- (1) În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să raporteze Comisiei, Oficiului European Antifraudă orice nereguli care au fost subiectul inițierii unor investigații administrative sau judiciare.

Pentru aceasta trebuie, pe cât posibil, să dea detalii privind:

- detalii privind măsura finanțată prin ISPA;

- prevederile care au fost încălcate, natura și suma cheltuielilor; în cazurile în care nu s-a efectuat nici o plată, sumele care ar fi fost greșit plătite dacă nu s-ar fi descoperit neregulile, cu excepția cazurilor când eroarea sau neglijența este descoperită înaintea plății și nu conduce la pedepse administrative sau judiciare;
- suma totală și distribuția acesteia între diferitele surse de finanțare;
- perioada în care, sau momentul în care, neregula a fost comisă;
- practicile folosite pentru comiterea neregulii;
- felul în care a fost descoperită neregula;
- autoritățile naționale sau organismele care au întocmit raportul oficial cu privire la nereguli;
- consecințele financiare, suspendarea, dacă este cazul, a plăților și posibilitățile de recuperare;
- data și sursa primei informații care a dus la suspiciunea că se comite o neregulă, data la care a fost întocmit raportul oficial privind neregula, și unde este cazul, țara beneficiară și terțele țări implicate;
- identitatea oricăror persoane fizice sau juridice implicate, exceptând cazurile în care asemenea informații nu au relevanță în combaterea neregulilor din cauza caracterului neregulilor în cauză.

(2) Dacă unele dintre informațiile menționate la paragraful (1), și în particular, cele care privesc practicile folosite în comiterea neregulilor și maniera în care acestea au fost descoperite nu sunt disponibile, țările beneficiare trebuie, pe cât posibil, să furnizeze informațiile lipsă atunci când înaintează Comisiei următoarele raporte trimestriale privind neregulile.

(3) Dacă reglementările naționale prevăd confidențialitatea investigațiilor, comunicarea informațiilor trebuie să fie subiectul unei autorizări din partea unei instanțe judecătorești competente.

Secțiunea a 5-a

Fiecare țară beneficiară trebuie să raporteze Comisiei și, dacă este necesar, statelor membre implicate, orice nereguli descoperite sau presupuse că au existat, atunci când există temerea că:

- acestea pot avea foarte rapid repercusiuni în afara teritoriului său: și/sau
- arată că „*mal praxis*” a fost implicat (folosit).

Secțiunea a 6-a

În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia, cu referire la orice alt raport anterior întocmit sub secțiunea a 4-a, despre procedurile instituite ca urmare a neregulilor notificate anterior și a schimbărilor importante care rezultă din aceasta, incluzând:

- sumele care au fost sau se așteaptă să fie recuperate;
- măsurile interimare luate de țara beneficiară pentru asigurarea recuperării sumelor plătite greșit;
- procedurile judiciare sau administrative instituite în vederea recuperării sumelor greșit plătite și pentru impunerea sancțiunilor;
- motivele în cazul suspendării procedurilor de recuperare; pe cât posibil, Comisia trebuie notificată înainte de luarea deciziei;
- orice suspendări ale acuzărilor judiciare.

Țările beneficiare trebuie să notifice Comisiei deciziile administrative sau judiciare ori principalele motive privind suspendarea acestor proceduri.

Secțiunea a 7-a

Dacă nu există nereguli de raportat în perioada de referință, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia despre acest lucru în aceeași limită de timp stabilită în paragraful (1) din secțiunea a 4-a.

Secțiunea a 8-a

Atunci când autoritățile competente din țara beneficiară decid, la cererea expresă a Comisiei, să inițieze sau să continue procedurile legale în vederea recuperării sumelor greșit plătite, Comisia poate să decidă să ramburseze țării beneficiare, total sau parțial, costurile legale și costurile care decurg direct din procedurile legale, la prezentarea probelor documentare, chiar dacă procedurile nu au avut succes.

Secțiunea a 9-a

- (1) Comisia trebuie să păstreze contacte corespunzătoare cu țara beneficiară în scopul suplimentării informațiilor furnizate despre neregulile la care se face referire în secțiunea a 4-a, despre procedurile menționate în secțiunea a 6-a și, în particular, despre posibilitatea de recuperare.
- (2) Independent de contactele menționate în paragraful (1), Comisia trebuie să informeze țările beneficiare atunci când natura neregulii este de asemenea manieră încât sugerează că practici similare sau identice pot apărea în alte țări beneficiare.

- (3) Comisia trebuie să organizeze pentru reprezentanții țărilor beneficiare întâlniri de informare la nivelul Comunității, pentru a examina împreună cu aceștia informațiile obținute conform secțiunilor 4, 5 și 6, și paragrafului (1) din această secțiune, în special cu privire la învățămintele care trebuie trase în viitor referitoare la nereguli, la măsurile de prevenire și la procedurile legale.
- (4) La cererea unei țări beneficiare sau a Comisiei, țările beneficiare și Comisia trebuie să se consulte în scopul eliminării oricărei aspect ce prejudiciază interesele Comisiei, care devine evidentă în timpul îndeplinirii prevederilor în vigoare.

Secțiunea a 10-a

Comisia trebuie să informeze cu regularitate țările beneficiare, în cadrul convenției de prevenire a fraudelor, despre ordinul de mărime al fondurilor implicate în neregulile care au fost descoperite și despre categoriile de nereguli, împărțite pe tipuri și pe sume (valoric).

Secțiunea a 11-a

- (1) Țările beneficiare și Comisia trebuie să ia toate măsurile de precauție necesare pentru a se asigura că informațiile pe care le schimbă rămân confidentiale.
- (2) Informațiile la care se face referire în acest acord nu pot fi trimise în particular altor persoane decât celor din țările beneficiare sau din cadrul instituțiilor comunitare care au, conform atribuțiilor lor, acces la acestea, decât dacă țările beneficiare care le furnizează au specificat în mod expres aceasta.
- (3) Numele persoanelor fizice sau juridice pot fi dezvăluite altor țări beneficiare sau instituții comunitare numai dacă aceasta este necesară pentru prevenirea sau pedepsirea unei nereguli sau pentru a stabili dacă o presupusă neregulă a avut loc.
- (4) Informațiile comunicate sau obținute în orice mod, potrivit acestui acord, vor fi supuse confidențialității profesionale și vor fi protejate în același mod în care informații similare sunt protejate de legislația națională a țărilor beneficiare care le primesc și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor Comunității.

În plus, aceste informații nu pot fi folosite în alt scop decât cel prevăzut în prezentul acord, decât dacă autoritățile care le-au furnizat și-au dat acordul expres, și cu condiția ca prevederile în vigoare în țările beneficiare în care se găsește autoritatea receptoare să nu interzică asemenea comunicare sau folosire.

- (5) Paragrafele de la (1) la (4) nu împiedică folosirea, în orice acțiune legală sau procedură instituită ulterior pentru neconcordanța cu regulile Comunității în domeniul asistenței de preaderare, a informațiilor obținute conform acestui acord. Autoritatea competentă din țările beneficiare care a furnizat aceste informații trebuie informată dinainte despre asemenea folosire.

- (6) Când o țară beneficiară notifică Comisia că o persoană fizică sau juridică, al cărui nume a fost comunicat Comisiei conform prezentului acord, în urma anchetei ulterioare, se dovedește că nu a fost implicată în nici o neregulă, Comisia trebuie în continuare să-i informeze pe toți aceia cărora le-a dezvăluit numele, conform prezentului acord, asupra aceluși fapt. Aceste asemenea persoane nu trebuie, după aceea, să mai fie tratate, în virtutea notificărilor anterioare, ca persoane implicate în neregula în vedere.

Secțiunea a 12-a

Sumele recuperate trebuie distribuite între țările beneficiare și Comisie în conformitate cu ratele de cofinanțare, proporțional cu cheltuielile deja făcute de acestea.

Secțiunea a 13-a

Verificările și inspecțiile pe loc efectuate pentru protejarea intereselor financiare ale Comunității împotriva neregulilor, astfel cum sunt definite în secțiunea a 3-a, trebuie pregătite și conduse de către Comisie în strânsă cooperare cu autoritățile competente din țările beneficiare, care vor fi notificate în timp util despre obiectul și scopul verificărilor și al inspecțiilor menționate în această anexă, astfel încât autoritățile să poată acorda tot sprijinul necesar. În acest scop, oficialii țării beneficiare implicate pot participa la verificările și inspecțiile pe loc.

În plus, dacă țara beneficiară implicată dorește, verificările și inspecțiile pe loc pot fi efectuate împreună de către Comisie și autoritățile competente ale țării beneficiare.

Secțiunea a 14-a

Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate de către Comisie asupra operatorilor economici, respectiv asupra persoanelor fizice sau juridice, sau la alte organisme naționale cărora le este atribuită putere legală, dacă există motive să se creadă că au fost comise nereguli.

Pentru a se facilita efectuarea de către Comisie a acestor verificări și inspecții, operatorilor economici trebuie să le fie solicitată o garanție a accesului la sediul, terenul, mijloacele de transport sau alte domenii, folosite în scopuri de afaceri.

Când este strict necesar să se stabilească și dacă neregulile există, Comisia poate efectua verificări și inspecții la alți operatori economici implicați, pentru a avea acces la informațiile pertinente deținute de aceștia despre faptele care fac subiectul verificărilor și inspecțiilor pe loc.

Secțiunea a 15-a

- (1) Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate în baza responsabilității și autorității Comisiei de către oficialii sau alți angajați ai acesteia, împuterniciți corespunzător în

baza regulamentelor relevante ale Comisiei și în continuare “inspectorii Comisiei”. Persoanele puse la dispoziția Comisiei de către țara beneficiară ca experți naționali secundanți, pot asista la aceste verificări și inspecții.

Inspectorii Comisiei își vor exercita puterea pe baza unei autorizații care le atestă identitatea și poziția, împreună cu un document care să indice subiectul și scopul verificării și inspecției pe loc.

Conform legii Comunitare aplicabile, este necesar ca ei să corespundă regulilor de procedură stabilite de legile țării beneficiare implicate.

- (2) Sub rezerva înțelegerii cu țara beneficiară, Comisia poate cere asistența oficialilor din țările beneficiare ca observatori și poate apela la alte organisme care activează sub responsabilitatea sa, să acorde asistență tehnică.

Comisia trebuie să se asigure că toți sus-menționații oficiali și organisme prezintă toate garanțiile cu privire la competența tehnică, independența și respectarea secretului profesional.

Secțiunea a 16-a

- (1) Inspectorii Comisiei trebuie să aibă acces, în aceleași condiții cu inspectorii administrației naționale și în conformitate cu legislația națională, la toate informațiile și documentațiile despre operațiile implicate, care sunt necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a inspecțiilor pe loc. Aceștia se pot folosi de toate facilitățile de inspecție ca și inspectorii administrației naționale și pot copia în particular documentele relevante.

Verificările și inspecțiile pe loc pot privi, în particular:

- registre și documente profesionale cum ar fi facturi, liste de termene și condiții, scăpări de plată, declarații ale materialelor folosite și ale muncii efectuate, documente bancare păstrate de operatorii economici;
  - date computerizate;
  - sistemele și metodele de producție, ambalare și expediere;
  - verificări fizice privind natura și cantitatea bunurilor sau operațiilor finalizate;
  - prelevarea și verificarea de mostre;
  - progresul lucrărilor și investițiilor pentru care s-a acordat finanțarea și utilizarea investițiilor finalizate;
- documente contabile și bugetare;

- implementarea tehnică și financiară a proiectelor subsidiare.

- (2) Dacă este cazul, este în sarcina țării beneficiare, la cererea Comisiei, să ia toate măsurile de precauție corespunzătoare, în conformitate cu legislația națională, în special pentru protejarea probelor.

Secțiunea a 17-a

- (1) Informațiile comunicate sau obținute în orice fel, conform prevederilor acestei anexe, sunt acoperite de secretul profesional și sunt protejate în același mod în care informațiile similare sunt protejate de legislația națională a țării beneficiare care le primește, și de prevederile corespondente aplicabile instituțiilor comunitare.

Asemenea informații nu pot fi comunicate altor persoane în afara celor din instituțiile Comunității sau din țările beneficiare, a căror funcție necesită cunoașterea lor, și nici nu pot fi folosite de instituțiile Comunității în alte scopuri decât cele de asigurarea a unei protecții eficiente a intereselor financiare ale Comunității în toate țările beneficiare. Când o țară beneficiară intenționează să folosească în alte scopuri informațiile obținute de oficialii care participă sub autoritatea sa ca observatori la verificările și inspecțiile pe loc, trebuie să ceară aprobarea țării beneficiare de unde informația respectivă a fost obținută.

- (2) Comisia trebuie să raporteze în cel mai scurt timp posibil, autorităților competente ale țării pe la căru teritoriu au fost efectuate verificările și inspecțiile pe loc, despre orice fapt sau suspiciune legată de o neregulă pe care a aflat-o în cursul verificării sau al inspecției pe loc. În orice moment, Comisiei i se va putea cere să informeze susmenționată autoritate despre rezultatele unor asemenea verificări și inspecții.
- (3) Inspectorii Comisiei trebuie să se asigure că la întocmirea rapoartelor lor se ține seama de cerințele procedurale specificate în legislația națională a țării beneficiare implicate. Documentele materiale și probatoare specificate în secțiunea a 16-a trebuie anexate la rapoartele menționate. Rapoartele astfel întocmite trebuie să fie folosite ca probe (admisibile) în procedurile administrative sau juridice ale țării beneficiare în care folosirea lor se dovedește necesară, în același mod și în aceleași condiții ca și rapoartele întocmite de inspectorii administrației naționale. Acestea trebuie să fie subiectul aceluiași reguli de evaluare ca cele aplicabile rapoartelor administrative întocmite de inspectorii administrației naționale și vor avea aceeași valoare ca acestea. Când o inspecție este desfășurată împreună, inspectorii naționali care au luat parte la operațiune vor fi rugați să contrasemneze raportul întocmit de către inspectorii Comisiei.

Secțiunea a 18-a

Când operatorii economici la care se face referire în secțiunea a 14-a, se opun unei verificări sau inspecții pe loc, țara beneficiară implicată, acționând în conformitate cu regulile naționale, trebuie să acorde inspectorilor Comisiei sprijinul necesar pentru a le permite acestora să își îndeplinească sarcinile de verificare sau inspecție pe loc.

Este de datoria țării beneficiare să ia toate măsurile necesare în conformitate cu legislația națională.

Cerințe privind informarea și publicitatea
REGULILE PRIVIND DETALIILE ÎNTELEGERII REFERITOARE LA
INFORMARE ȘI PUBLICITATE

1. Obiective și scop

Măsurile de informare și publicitate privind asistența acordată prin ISPA au ca scop:

- să mărească conștientizarea și transparența publică față de activitățile Comunității Europene;
- să informeze potențialii beneficiari și organizațiile profesionale despre posibilitățile ISPA;

Informarea și publicitatea trebuie să privească toate proiectele pentru care ISPA asigură asistență financiară. Ținta măsurilor de informare și publicitate este de a informa publicul general și, de asemenea, potențialii beneficiari, inclusiv:

- autoritățile regionale, locale sau publice;
- partenerii sociali și economici;
- organizațiile neguvernamentale;
- operatorii și promotorii de proiect;
- orice alte părți interesate de oportunitățile oferite de ISPA.

2. Principii generale

Organismele responsabile cu implementarea proiectelor ISPA (denumite aici și în continuare “organisme responsabile”) sunt răspunzătoare pentru toate măsurile de publicitate imediate. Publicitatea trebuie condusă în cooperare cu departamentele Comisiei, care vor fi informate de măsurile luate în acest scop.

Organismul responsabil trebuie să ia toate măsurile administrative necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a acestor aranjamente și să colaboreze cu departamentele Comisiei.

Măsurile de informare și publicitate trebuie luate în timp util, imediat după ce asistența ISPA este aprobată. Comisia își rezervă dreptul să inițieze procedura de restrângere, suspendare sau anulare a asistenței ISPA, dacă țara beneficiară nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezenta anexă.

3. Îndrumări privind activitățile de informare și publicitate

În afara regulilor detaliate stabilite la punctul 4, următoarele principii trebuie aplicate în conformitate cu toate măsurile de informare și publicitate:

3.1 Media

Organismul responsabil trebuie să informeze media în modul cel mai corespunzător despre acțiunile cofinanțate prin ISPA. Participarea Comunității Europene va fi reflectată exact în aceste informări.

Pentru aceasta, lansarea formală a proiectelor și fazele importante ale implementării lor vor face subiectul unor măsuri de informare, în special în mijloacele media regionale (presă, radio și televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegațiile Comisiei în țările beneficiare implicate.

3.2 Acțiunile de informare

Organizarea acțiunilor de informare cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții legate de implementarea proiectelor parțial finanțate prin ISPA trebuie să menționeze explicit participarea Comunității Europene. Trebuie să se beneficieze de această oportunitate pentru a se expune steagul Comunității Europene în sălile de conferință și emblema Comunității Europene pe documente. Delegațiile Comisiei în țările beneficiare trebuie să sprijine, dacă este necesar, organizarea și desfășurarea unor asemenea evenimente.

3.3 Material informativ

Publicațiile (cum ar fi broșuri și prospecte) despre proiecte sau măsuri similare trebuie să conțină pe copertă o indicație clară a emblemei Comunității Europene atunci când se folosește o emblemă națională, regională sau locală.

Când publicația include o prefață, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă din țara beneficiară cât și, din partea Comisiei, de Membrul Comisiei responsabil sau de către un reprezentant desemnat, pentru a asigura faptul că participarea Comunității Europene este clară. Aceste publicații trebuie să facă referiri la organismele responsabile pentru informarea părților interesate.

Principiile sus-menționate se vor aplica de asemenea și materialelor audio-vizuale sau de pe paginile web.

4. Obligații ale țărilor beneficiare

Informarea și publicitatea trebuie să facă obiectul unui șir coerent de măsuri definite de către organismul responsabil în colaborare cu Comisia, pe durata proiectului. Țările beneficiare trebuie să se asigure că reprezentanții Comisiei, inclusiv Delegațiile sale sunt corect implicate în cele mai importante activități legate de ISPA.

Când proiectele sunt implementate, organismul responsabil trebuie să ia următoarele măsuri care să indice participarea ISPA în proiectele menționate:

a) Informarea referitoare la proiect

Măsurile de informare și publicitate prompte trebuie luate pentru a conștientiza publicul general de asistența acordată de Comunitatea Europeană prin ISPA. Organismul responsabil trebuie să publice conținutul proiectelor în cea mai adecvată formă și să se asigure că asemenea documente sunt difuzate către media locală și regională și să le țină la dispoziția părților interesate. Măsurile prompte vor include:

- panouri de publicitate ridicate la locul lucrărilor;
- plăci comemorative permanente pentru infrastructurile accesibile publicului general,

care vor fi instalate în conformitate cu aranjamentele speciale privind informarea pe teren, detaliate mai jos.

b) Informații generale referitoare la ISPA

În plus față de punctul (a) coordonatorul național ISPA este responsabil pentru difuzarea regulată a informațiilor generale despre asistența ISPA alocată țării lor, subliniind implementarea proiectelor și rezultatele obținute. Această informare generală trebuie să aibă loc cel puțin o dată pe an și să fie făcută disponibilă Comisiei pentru raportul anual. Informarea va avea forma unor broșuri de interes general, material profesional audio-video (de exemplu videoclip) și conferințe de înștiințare la un nivel corespunzător. Informarea trebuie să grupeze proiectele după natura lor și/sau să se focalizeze pe proiectele de interes relevant. Trebuie actualizată anual și transmisă către televiziunile sau posturile de radio naționale și regionale, către Comisie și, la cerere, către alte părți interesate, așa cum sunt definite în paragraful 1.

5. Activitatea Comitetelor de Monitorizare

- Comitetele de monitorizare trebuie să se asigure că există informații adecvate cu privire la activitatea lor. În acest scop, fiecare comitet de monitorizare trebuie să informeze media, cât de des consideră necesar, despre progresul proiectului(elor) pentru care sunt responsabile. Președintele va fi responsabil pentru contactele cu media și va fi asistat de către reprezentanții Comisiei.
- Pregătirile corespunzătoare vor fi făcute de asemenea în colaborare cu Comisia și cu Delegațiile acesteia în țările beneficiare, atunci când au loc evenimente importante cum ar fi întâlniri la nivel înalt sau inaugurări.

- Reprezentanții Comisiei în comitetele de monitorizare, în colaborare cu organismele responsabile, vor asigura concordanța cu prevederile adoptate privind publicitatea, în special acelea care privesc panourile de publicitate și plăcile comemorative (vezi prevederile de mai jos).
- Măsurile de informare și publicitate și probele adecvate, cum sunt fotografiile, trebuie să fie înmânate președintelui de către organismul responsabil. Copii de pe unele materiale de acest fel vor fi transmise Comisiei.
- Președintele comitetelor de monitorizare trebuie să înainteze Comisiei toate informațiile care trebuie avută în vedere la întocmirea raportului anual al acesteia.

6. Prevederi finale

Organismul responsabil poate, în orice moment, să desfășoare acțiuni suplimentare pe care le consideră necesare.

Acesta trebuie să consulte Comisia și să o informeze despre inițiativele pe care le are astfel încât Comisia să poată participa corespunzător la îndeplinirea acestora.

Pentru a facilita implementarea acestor prevederi, Comisia, va putea asigura asistență adecvată și va putea întocmi îndrumări detaliate.

Măsuri speciale privind panourile de publicitate și plăcile comemorative

Pentru a asigura vizibilitatea proiectelor ISPA, țările beneficiare se vor asigura că sunt îndeplinite următoarele măsuri de informare și publicitate:

1. Panourile de publicitate

Panourile de publicitate vor fi ridicate la locul de desfășurare a lucrărilor pentru proiectele finanțate prin ISPA. Asemenea panouri de publicitate trebuie să cuprindă un spațiu rezervat indicațiilor privind participarea Comunității Europene.

Panourile de publicitate trebuie să aibă o dimensiune potrivită cu scala operațiunilor desfășurate.

Selecția panoului de publicitate rezervată Comunității Europene trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- să ocupe cel puțin 50 % din suprafața totală a panoului de publicitate;

- să poarte emblema standard a Comunității Europene și să cuprindă textul următor, așa cum este prezentat în tabelul anexat.

Atunci când organismul responsabil nu ridică propriul panou de publicitate care să anunțe implicarea sa în finanțarea proiectului, asistența acordată de Comunitatea Europeană trebuie anunțată pe un panou de publicitate special. În asemenea cazuri, prevederile sus-menționate referitoare la partea Comisiei Europene se aplică prin analogie.

Plăcile de avizare trebuie înlăturate nu mai târziu de 6 luni de la data finalizării lucrărilor și înlocuită de o placă comemorativă, în conformitate cu prevederile punctului 2.

2. Plăcile comemorative

Plăci comemorative permanente trebuie plasate pe teren, și trebuie să fie accesibile publicului general. În afara emblemei Comunității Europene asemenea plăci trebuie să menționeze contribuția Comunității Europene la proiect.

Trebuie folosit textul următor ca model pentru conținutul cerut:

“Acest proiect a fost cofinanțat cu..... % de către Comunitatea Europeană. La finalul lucrării în ..... (se menționează anul), costul total al proiectului a fost de ..... (moneda națională), și contribuția totală a Comunității Europene a fost de ..... (moneda națională).”

EXEMPLU:

Titlul proiectului			
Localizarea			
Sigla Comunității Europene	Finanțat de:	.... euro	....
	Uniunea Europeană (asistență)		(moneda națională)....
	IFI (împrumut)	.....euro	(moneda națională)
Autoritatea implementare:	de {Ministerul...} {Agenția...}		
Beneficiar:	{Numele beneficiarului}		
Supervizare și management:	{Numele firmei}		
Contractant:	{Numele contractantului}		

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro
